

LAISVĖ

Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jama-
ica, N. Y., under the
Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ — LIBERTY

Savaitinis
Jungtinės Valstijos \$12.00
Kanadoje \$15.00
Kitur užsienyje \$15.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c.

NO. 13

PENKTADIENIS, KOVO [MARCH] 27, 1981

OZONE PARK, N. Y. 11417

70-IEJI METAI

KRISLAI

Karas, ar taika?
El Salvadoras —
kitas Vietnamas
Demonstracijos visoje šalyje
Atlanta miesto tragedija
Mūsų laikraščio
70 m. jubiliejus

IEVA MIZARIENĖ

Mūsų valdžios dabartiniai pareigūnai (prezidentas Reagan ir sekretorius Haig) kiekviename pasisakyme grūmoja visiems karu. Iš kitos pusės — Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos vadovas Leonidas Brežnevas — šaukia už taiką pasaulyje, prieš atominio karo pavojų.

JAV mokslininkai, gydytojai, religiniai vadovai jau tikrai susirūpinę ir Reagano reikalauja, kad kreiptų daugiau dėmesio į "taikos pasikalbėjimus", o ne į "grūmimus karu".

Sako mokslininkai, šie grūmimai kaip tik gali mūsų šalį izoliuoti nuo visų kitų kraštų.

Ar tik mūsų šalies militarizmas įsivėlimas į El Salvadorą neįves mūs į tas pačias karo pinkles, kaip įvedė į Vietnamo karą? Taip jau daug kas ir kalba. Mūsų valdžios įsibrovimą į El Salvadorą peikia. Kritikai sako, kad to krašto problema ne politinė, bet militarinė, ir mūsų siuntimas bet kokios karinės pagalbos, kaip tik reikalus pablogina.

Detroito jaunimas, kuriems nedarbas labai didelis smūgis, organizuojasi vykti į Washingtoną, reikalaujant "lėšų darbams, o ne karui". Darbo profsąjungų vadai reikalauja žygio į Washingtoną kovoti už darbus, prieš Reagano biudžeto apkarpyimą. Žygis manomas įvykdyti rugpjūčio 29 d. Anglikasių unija ruošiasi streikui ir demonstracijoms. Philadelphiaus susisiekimo darbininkai taip pat streikuoja. New York'e gydytojai sustreikavo...

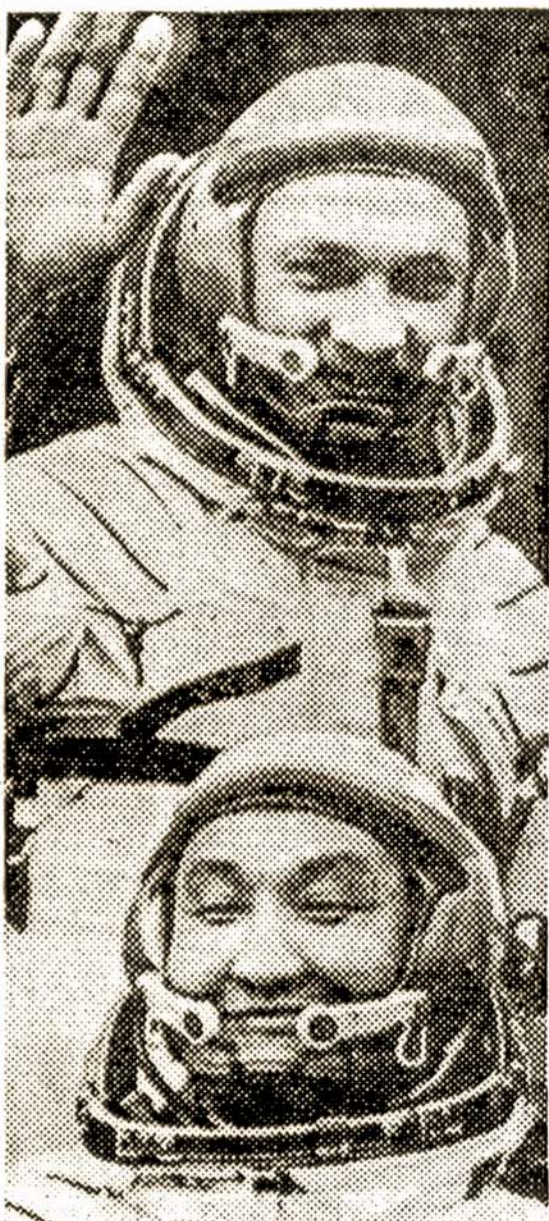
Ką kitą galime daryti? Kuomi tas viskas baigsis?

Visoje šalyje tūkstančiai žmonių išėjo demonstruoti protestui prieš Atlanta, Georgia juodųjų vaikų žudynes. Tai tęsiasi jau per virš 19 mėnesių, ir jokių rezultatų surasti sukurę žudikus nėra. O nužudytų jau 20 ir du dingę. Miesto ir valstijos viršūnės nedaug tekreipia dėmesio į juodųjų vaikų nužudymą. Visi tie vaikai — bėdnuomenės vaikai.

Pirmadienį "Laisvės" direktorių tarybos posėdyje plačiai kalbėjome apie balandžio 26 d. įvyksiantį "Laisvės" 70 m. jubiliejinį suvažiavimą, koncertą ir banketą. Vieni rūpinamės pagražinti patalpas, kiti koncerto talentu, dar kiti maisto paruošimu. Bet visi jau rūpinamės tą taip svarbų mūsų gyvenime įvykį puikiai paminėti!

Į koncertą tikimės sulaukti iš Tarybų Lietuvos dainininkių, smuikinininkų, pianistų. Girdėjome, kad ruošiasi atvykti ir plačiai ir gražiai pasizymėjusios Chicago's Lakštutės, iš St. Petersburg, Florida atvyks mums

DAR DU KOSMONAUTAI

Kosmonautai Vladimir Dzhanibekov [k.] ir Jugderdemidyn Gurrage.

Maskva. — Dešimčiai dienų praėjus nuo to laiko, kai kosminiu laivu "Sojuz T-4" kosmonautai Vladimir Kovalionok ir Viktor Savinych pasiekė orbitinį kompleksą "Saliut-6" — "Progres-12" ir perėję "Saliut-6", tikrina sistemų veikimą, iš Tarybų Sąjungos pakilo "Sojuz-39". Jame: 38 m. amžiaus kosmonautas Vladimir Džanibekov ir mongolų skerdžiaus sūnus, 33 metų amžiaus kosmonautas Jugderdemidyn Gurrage. Jų kelionės tikslas — pasiekti ir susijungti su "Saliut-6", kurioje darbuojasi kosmonautai Kovalionok ir Savinych.

Kosmonautams pavesta tikrinti komplekso sistemas ir aparatūrą, pakeisti atskirus prietaisus ir įrengimus, kad būtų būtų galima naudoti toliau pilotuojamą režimu. Kosmonautai taip pat išklaus laivą "Progres-12".

Pagal darbų programą numatoma tirti Žemės gamtinius išteklius, atlikti technologinius, astrofizinius eksperimentus, medicininius ir biologinius tyrimus.

Stotis "Saliut-6" orbitoje skreija jau maždaug apie trejus su puse metų. Joje per tą laiką dirbo trylika kosmonautų igulų, jų tarpe šešios tarptautinės igulos.

Islamabad. — Pakistano prezidentas Zia krepšėsi į Siriją, prašydamas, kad ji jam perduotų tuos tris vyrus, nukreipusius Pakistano lėktuvą, ir sutiktų sugrąžinti kalinius, kurie buvo paleisti iš Pakistano kalėjimų, tiems trims reikalaujant.

ANGLIJA RUOŠIASI PRINCO VESTUVĖMS

Būsiamasis Anglijos karalius princas Charles ir jo pasirinktoji Lady Diana.

London. — Nors jau anksčiau buvo pranešta, kad karalienės Elžbietos sūnus Charles, 32 m. amžiaus, veda Lady Diana, 19 m., bet tik šį penktadienį jiedu gaus formalų leidimą. Buckinghamo rūmai pranešė, kad tada karalienė turės posėdį su savo slapta valstybės taryba ir ją paprašys duoti leidimą

gerai žinomas solistas Stasys Kuzmickas. Aišku — ruošiasi ir mūsų vietinis Choras su savo solistais vadovaujamas Mildred Stensler.

Na, o po koncerto, prie Jono Belecko ruošiamų puikių vaišių, galėsime pasikalbėti, pabendrauti, pasidalinti įspūdžiais.

Wales princui vesti. To reikalauja 1772 m. išleistas karališkų vedybų aktas.

Jau spauda rašo, kad vedybos įvyks St. Paul katedroje, tikintis, kad jose dalyvaus gausybė "mėlynojo kraujo" atstovų iš viso pasaulio. Jaunieji apsigyvens Cotswolds rūmuose, kurių kaina siekianti \$2 milijonus. O kiek milijonų svarų kaštuos pačios vestuvės! Kalbama, kad karalienė valdanti apie \$140 milijonų turto, o pats princas — turi žemės, kuri jam neša apie pusę milijono dol. kasmet. O tuo tarpu Anglijos darbininkai nesuveda galo su galu, krūte siautėja didžiausias nedarbas.

Streikuoja Philadelphiaus transporto unijos nariai, viso 4,900, reikalaudami didesnių atlyginimų.

Madrido konferencijoje

Madridas. — JAV ir kitos Vakarų šalys čia vykdo obstrukcijas ir vilkinimų taktiką, operuodami nepagrįstais argumentais, stengdamiesi pateisinti savo vilkinimą atsakyti į naujas Tarybų Sąjungos taikias iniciatyvas.

Tarybų Sąjunga ir socialistinio bloko šalys toje konferencijoje yra pasiūliusios sušaukti konferenciją, skirtą karinio įtempimo mažinimui ir nusiginklavimui Europoje. Vakariečiai labiau linksta prie Prancūzijos pasiūlymo.

Pagal tvarką konferencija jau turėjo būti pasibaigusi, bet dabar manoma, kad baigsis tik apie balandžio vidurį. Nesutariama ir dėl vietos, kur įvyks sekanči konferencija. Socialistinių šalių blokas siūlo Bukareštą, bet vakariečiai prisibaimina, kad tada jie negalės atsivežti Rytų Europos egzilių, kurie dabar yra narsiausi žmogaus teisių "gynėjai". Siūloma Briuselis, bet gal Viena pasiliks kompromisu.

Madrido konferencijos pirmoji dalis įvyko pereinamais metais, ir joje buvo apžvelgta padėtis žmogaus teisių srityje. Konferencijoje dalyvauja 35 kraštai, kurie Helsinkyje yra pasirašę žmogaus teisių ir Europos saugumo sutartį.

Žygis į Washingtoną gegužės 3-įją

Washington. — Spaudos rūmuose susirinkusieji prieš karą besidarbuojančių grupių atstovai nutarė gegužės 3 d. organizuoti žygį į Washingtoną ir prie Pentagono protestuoti prieš karinio biudžeto padidinimą, intervenciją Salvadore ir draftą.

Koaliciją tam žygiui ruošti sudaro įvairių organizacijų ir rasių atstovai, pasiryžę suorganizuoti apie 100 tūkstančių žygio dalyvių.

Spaudos konferencijoje dalyvavo kun. Philip Berrigan, neseniai nuteistas už veiklą prieš karą prie atominių ginklų gamyklas, Josephine Butler, Washington Statehood Party pirmininkė, ir daug kitų.

Kariniai manevrai

Paryžius. — Daugiau kaip 700 JAV ir Vakarų Europos kraštų karinių lėktuvų dalyvavo dviejų dienų manevruose, bandant Prancūzijos oro gynybos sistemą. Kariniai lėktuvai buvo taip užvaldę Prancūzijos erdvę, kad prireikė atsaukti daugybę komercinių lėktuvų reizų, prisibijant, kad neįvyktų avarijos.

Manevrų tikslas buvo iširti oro gynybos galimybes beveik taip, kaip būtų tikrojo karo metu. Jie vyko šiaurės rytinėje Prancūzijos dalyje. Tuo tarpu pietryčių Prancūzijoje lygiagrečiai vyko sausumos kariuomenės manevrai.

Maždaug tuo pačiu laiku vyko ir socialistinio bloko šalių kariniai manevrai. Juose dalyvavo Tarybų Sąjungos, Lenkijos, Demokratinės Vokietijos ir Čekoslovakijos karinės pajėgos. Manevrai vyko Lenkijos ir Vokietijos teritorijoje. Kaip Tarybų Sąjungos ginkluotųjų pajėgų laikraštis "Krasnaja zvezda" rašo, po manevrų bus bendrai pasidalyta jų patirtimi.

JAV ir kai kuri Vakarų Europos spauda tu manevrų metu baimino savo skaitytojus "sovietinės invazijos į Lenkiją" grėsme, bet jie pamiršdavo pridėti, kad socialistinis blokas yra susitaręs vienas kitam padėti, jei kur atsirastų pavojus socialistinei santvarkai, kai dabar daug kas to siekia Lenkijoje, kur susikūrusi darbininkų unija ketina išvirsti į politinį vienetą.

Philadelphia. — Antroji savaitė čia dar sunkesnė, kai, sustreikavus visų susisiekimo priemonių — autobusų, troleibusų ir požeminių traukinių vairuotojams, buvo paliesta apie 400,000 kelevių. Unija vis dar nesutaria su kompanija.

Washington. — Anglies pramonės atstovai ir anglikasių unijos derybų atstovai paskelbė laikiną susitarimą dėl trejų metų kontrakto. Susitarimą turi patvirtinti unijos derybų taryba ir 160,000 unijos narių.

Lankosi Japonijos užsienio reikalų ministras

Washington. — Čia kalbama, kad Japonija norės iširti du dalykus, kai jos užsienio reikalų ministras Masayoshi Ito susitiks su prez. Reaganu.

Pirmas dalykas — tai Japonijos automobilių eksportas į JAV, o antras — kiek Japonijai reikės prisidėti karinio biudžeto prie Tolimuosiuose Rytuose. Abu klausimai svarbūs.

Dėl japonų automobilių importo Amerikoje nukenčia vietinė automobilių pramonė, ir JAV Kongrese jau esama įneštų įstatymo projektų, siekiant sumažinti importą. Pereitais metais Japonija įvežė į JAV rekordinį automobilių skaičių — 1.82 milijono. Norima, kad japonai ribotųsi 1.2 mil., tik niekas nežino, kaip tai padaryti.

Bet šis klausimas dar nėra toks karštas, kaip lėšos kariuomenės reikalams. Japonija dabar jiems išleidžia 5 proc. savo biudžeto. Dar neaišku, kiek Amerika norės, bet manoma, kad tai paaiškės tuojau po to, kai JAV Kongresas patvirtins prez. Reagano biudžetą. Tik visa bėda, kad japonai nėra linkę didinti sumų ginklams — jie daugiau dirba ekonominės pagalbos tiekime tokiose strateginėse srityse, kaip Turkijoje, Pakistane. Jie, pvz., pereinamais metais tokias pagalbą yra išleidę \$2.64 bilijonus.

Tarėsi Argentinos ir JAV prezidentai

Washington. — Gen. Roberto Viola, būsiamasis Argentinos prezidentas, lankėsi Baltuosiuose Rūmuose ir su prez. Reaganu "turėjo gerų diskusijų", kaip išsireikšė pats Reagan. Prieš susitikdamas su prez. Reaganu, gen. Viola turėjo pasimatymus su Senato užsienio reikalų komisijos nariais. Jis jiems žadėjo, kad darysias visas pastangas iširti, kas atsitiko su kai kuriais iš tų 6,000 argentiniečių, kuriuos Argentinos saugumo organai yra sulaukę ar suėmę. Kalbama, kad generolas prašęs nuimti JAV embargo karinei pagalbą.

Japonijos užsienio reikalų ministras Masayoshi Ito

Aukštasis

apdovanojimas P. Griškevičiui

Vilnius. — Lietuvoje viešojo Tarybų Sąjungos taikos gynimo komiteto pirmininkas akademikas Jevgenijus Fiodorovas, kuris kovo 12 d. susitiko su Lietuvos KP CK pirmuoju sekretoriumi Petru Griškevičium ir jam įteikė Tarybinio taikos komiteto apdovanojimą — garbės medalį "Kovotojui už taiką".

Po iškilnių, Lietuvos KP Centro Komitete įvyko pokalbis, kuriame dalyvavo Lietuvos KP CK sekretorius Lionginas Sepetys, CK užsienio ryšių skyriaus vedėjas Feliksas Strumilas, Lietuvos TSR Taikos gynimo komiteto pirmininkas, Lietuvos TSR liaudies rašytojas Juozas Baltušis ir kt.

Chicago. — Miesto merė Jane M. Byrne pareiškė, kad ji su vyru persikelia gyventi iš savo stilingo Gold Coast apartamento į Cabrini Green visuomeninį projektą, kur esąs didelis kriminalinių nusikaltimų skaičius. Ta vieta yra šiaurinėje miesto dalyje; joje gyvena apie 15 tūkstančių gyventojų. Gyventojai, išgirdę tokią žinią, pareiškė pasitenkinimą ir viltį, kad gal kaip nors pavyks tą rajoną pagerinti.

Du JAV astronautai John W. Young [k.] ir Robert L. Crippen, po sėkmingai atlikto bandymo Kennedy Space Center kovo 19 d. Jų kosminį laivą Columbia planuojama paleisti į erdvę ateinančią savaitę 36-ioms orbitoms. Visa tik nelaimė, kad skridimo bandymams pasibaigus, į nitrogeno atmosferą patekę tapo užėisti du technikai, o trečias — mirtinai.

LAISVĖ

LITHUANIAN
WEEKLYPUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE
PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911

ANTHONY BIMBA, Editor in chief

EVA T. MIZARA, Editorial Assistant & Business Manager

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year \$12.00	United States, per 6 months . . . \$6.50
Canada, Lat. Amer., per year . \$15.00	Canada, Lat. Amer., 6 months . \$8.00
Foreign countries, per year . . . \$15.00	Foreign countries, 6 months . . \$8.00

KURSTYTOJAI

Pastaruoju metu jaučiamas, kad įvykiai Lenkijoje pakrypo į gerąją pusę. Vasario viduryje Varšuvoje įvyko Lenkijos Jungtinės darbininkų partijos Centro Komiteto plenumas, po to — Lenkijos Liaudies Respublikos seimo sesija, kurie atkreipė visos lenkų tautos dėmesį į tai, jog antisocialistinės jėgos šalyje rezgia nerimą keliančias pinksles. Priimti svarbūs dokumentai, kurių įgyvendinimas padės normalizuoti padėtį šalyje ir sustiprins socializmo pozicijas.

Tačiau kurstytojų balsas iš Vakarų nenutilsta, o vietos reacionieriai kol kas užėmė laukimo pozicijas. Tai rodo, kad lenkų tauta turi būti budri, socializmo iškovojimui turi būti saugomi kaip didžiausia tautos vertybė. Šių vertybių brangumą nusako ir tas faktas, kad prieš juos kėsintasi jau seniai. Washingtono oficialieji veikėjai mėgdavo sakyti, kad Lenkija esanti "silpniausia Rytų bloko grandinė". Dėl to Amerikos santykiuose su Lenkija buvo taikomas "diferencijuotas požiūris", o JAV valstybės departamentu nutarimu prieš ją buvo imtasi planingo "psichologinio karo". 1978 metais buvęs Baltųjų rūmų šeiminkas sudarė specialią koordinacinę komisiją šiam karui rengti. Komisijai vadovavo tuometinis prezidento patarėjas nacionalinio saugumo reikalams Z. Bžezinski.

Ypatingas uždavinys buvo skiriamas antikomunistinėms radijo stotims "Amerikos balsas", betarpiškai pavaldžiai valstybės departamentui, "Laisvė" ir "Laisvoji Europa", kurios priklausė JAV Centrinei žvalgybos valdybai. Ant kojų buvo pakeltos sąjungininkų NATO šalių žinioje esančios radijo stotys "Vokiečių banga" (VFR), B. B. C. (Anglija). Prieš socialistinę Lenkiją organizuotose radijo laidose buvo skelbiami prasimanymai siekiant, kad būtų diskredituojama Lenkijos Jungtinė darbininkų partija, Lenkijos Liaudies Respublikos vyriausybė. Užsienio propaganda stengėsi visai apskriti Lenkijos visuomenės privalumus ir žeminti šios šalies gyvenimui vadovaujančią partiją bei vyriausybę. Buvo teigiama, jog visos negerovės atsiradusios dėl to, kad blogai vadovavusi partija ir vyriausybė. Jos laikomos "stabdžiu", kuris trukdys vykdyti būtinius "socialinius-politinius pertvarkymus". Per radiją Vakarai transliavo "patarimus" besikuriančioms profsąjungoms "Solidarumas". Buvo aiškina: ma, kad "Solidarumui" tenka pagrindinis opozicijos Lenkijoje vaidmuo, o jos veiklos veiksmingiausia priemonė — visuotiniai streikai. Antikomunizmo veikėjai iš Vakarų mokė "Solidarumo" vadovus kaip didinti reikalavimus kiekvieno streiko ir kiekvieno derybų su vyriausybės atstovais metu. Svarbiausia, kad viskas eitų Vakarams naudinga kylančia kreive.

Kad viskas eitų "sklandžiai", antikomunistinės radijo stotys rekomendavo len-

kams tokią "elgesio normų" programą: "Aiškiai formuluoti reikalavimus, neišieiti demonstracijon į gatvę, apginti judėjimo vadovus, derybas vesti tik streikų centruose, jokių atvirų veiksmų ir šukių prieš partiją, prieš valstybę, būti drausmingiems, ištvermingiems, kantriems".

Socializmo priešai Lenkijoje remiami iš Vakarų ne tik paraginimais ir pamokymais. Per imperializmui tarnaujančias profsąjungas "Solidarumas" iš Vakarų yra gavęs mažiausiai 265 tūkstančių dolerių, iš kurių 165 tūkstančiai perduoti per JAV Centrinės žvalgybos valdybos talkininką — Amerikos darbo federaciją — Gamybinių profsąjungų kongresą. Vakarai "Solidarumą" aprūpinę spausdinimo technika ir tam atvejui, jeigu antisocialistinėms jėgoms tektų dirbti po grindinyje.

Socializmo priešai Amerikoje, Vakarų Vokietijoje, Anglijoje ir kituose antikomunistinės reakcijos telkiniuose skatina imtis įvairiausių būdų, kad socializmui Rytų Europos šalyse būtų padarytas galas sudarant sąlygas "laisviesiems evoliucijai". Šiose šalyse ir "pluralistinė visuomenė", tiksliau — restauruojant kaptalizmą. Vakarų Vokietijos žurnalas "Spiegel" rašė, jog Vakarai siekia, kad antisocialistinės jėgos, " . . . prasiskverbios kaip vanduo į betono bloko plyšius, taps ten sprogstamąja medžiaga, kuri kada nors ji sudraskys".

Tačiau, kaip pareiškė naujasis Lenkijos Liaudies Respublikos Ministrų Tarybos pirmininkas generolas V. Jęruzelis, "liaudies valdžia turi pakankamą jėgą, kad būtų užtvartas kelias tiems žmonėms ir procesams, kurie stengiasi pasukti atgal istorijos ratą, sukelti kontrrevoliuciją".

Apolinaras Sinkevičius

VACYS REIMERIS

Pusiau juokais...

Braidai laukais tu,
nef nepajutęs,
kad miesto žmonės
tavim jau stebisi...
Būtas nebūtas
poetui butas —
kažkur po drebulę,
kažkur po debesius...

Tik rimtį trikdė
pušyno dūdos,
rankaščius draiko
vėjai — įnamiai...
Būtas nebūtas
poetui butas —
ežiai — bičiuliai,
žernai — kaimynai...

Gera kvėpuot,
galvijų dulkes nupūstus,
jeif lyg menėn
į miško tamsą...
Būtas nebūtas
poetui butas —
lietus apglėbia,
pūga apkamšo...

Keistas, nelygus
poeto būdas —
tai paukščių skraido,
tai upėm alma...
Būtas nebūtas
poetui butas —
o garantuotas! —
ant aukšto kalno...

Kas ką rašo ir sako

VĖL APIE POPIEŽIŲ
IR LIETUVIUS

Chicagos marijonų "Draugas" kovo 14 dieną žinioje "Popiežius prabilo lietuviškai" rašo:

"Popiežiškoji Sv. Kazimiero lietuvių Kolegija Romoje šiemet švenčia 35 metų gyvenimo sukaktį. Tą sukaktį pagerbė popiežius Jonas Paulius II, šių metų kovo 5 d. drauge su lietuviu kungais lietuvių Aušros Vartų Marijos koplyčioje Vatikano bazilikoje aukodamas Sv. Mišias.

Šios pamaldos ypač yra brangios ir atmintinos visiems lietuviams, ne tik kad joms vadovavo pats popiežius, bet ypač dėl to, kad pirmą kartą Bažnyčios istorijoje Kristaus Vietininkas ir Sv. Petro įpėdinis prabilo ir lietuvių jų gimtąja kalba.

Dalykas, žinoma, perdėtas, kaip žmonės sako — persūdytas. Dauguma lietuvių tiek gimtinėje, tiek išeivijoje nebetiki jokiais religiniais prietaisais, todėl jiems nesvarbu, kokia kalba bei kur mišios yra laikomos.

SUSIRŪPINIMAS
GELBĖJIMU LIETUVOS
EŽERŲ NUO IŠNYKIMO

"Komjaunimo Tiesoje" kovo 11 d. ELTA korespondencijoje rašo: "Kad nepasentų ežerai" skaitome:

"Kiek laiko žemės paviršiuje tyvuliuojant bet kuris iš mūsų ežerų, dabar galima išpranašauti gana tiksliai. Šie "aiškinčiai" — tai LTSR Mokslų Akademijos geografinis skyrius mokslininkai, tyrinėjantys ežerų senėjimo, jų užpelkėjimo dėsningumus.

— Pastaruoju metu mūsų ežerus yra apėmusi tikra pelkėjimo epidemija — jie sparčiai dumblėja, užauga žolėmis, — pasakoja ežerotyros ir pelkėtyros laboratorijos vadovas, geografinis kandidatas J. Tamošaitis. — Į vandens telkinius iš dirvų patenkančios lietaus nuplautos trašos suaktyvina įvairių augalų, ypačiai dumblų ir jais mintančių gyvūnų dauginimąsi. Mikroorganizmų prisiveisia tiek daug, kad su-trinka natūrali biologinė pusiausvyra — mažieji gyventojai okupuoją visą ežerą, o mirę storusiais sluoksniais nukloja dugną. Kai vanduo pasidengia dumblų kilimu, kai ima nykti žuvis, ežerą jau sunku beįgelbėti. Respublikos mokslininkai sukūrė naują metodą, kurio dėka panaudojus savos konstrukcijos nuosėdų gaudytuvą, galima iš anksto numatyti ežero likimą ir laiku imtis gelbėjimo priemonių. Antai laboratorijos specialistams nu-stačius konkrečias "negalavimo" priežastis buvo sutvarkyti ir išgelbėti Molėtų rajono Ambraziškių, Telšių rajono Masčio ežerai.

Ežerų nuosėdų kaupimosi tyrimai turi ir platesnę reikšmę. Respublikoje numatyta įrengti daug dirbtinių vandens telkinių. Mokslininkų žinios apie ežerus čia labai pravers, padės iš anksto apsaugoti dirbtinius telkinius nuo greito pelkėjimo ir užaugimo pavojaus."

IŠKILMINGAI ĮAMŽINTAS
LIETUVOS
REVOLIUCIONIERIŲ
ATMINIMAS

Kovo 11 iš Vilniaus dienos pranešime "Revoliucionierių atminimui" skaitome: Toliau įamžinant įžymių revoliucinio judėjimo Lietuvoje dalyvių A. Sniečkaus ir K. Preikšo atminimą, šiandien Čiurlonio gatvėje prie namo, pažymėto 66-uoju numeriu, atidengtos memoriali-

nės lentos. Jose įrašyta: "Siame name 1964-1974 metais gyveno įžymus Komunistų partijos ir Tarybų valstybės veikėjas Antanas Sniečkus". "Siame name 1944-1961 metais gyveno revoliucinio judėjimo veikėjas Kazys Preikšas".

Atidengiant memorialines lentas, dalyvavo respublikos sostinės vadovaujantys partiniai, tarybiniai darbuotojai, gamybinių kolektyvų atstovai, revoliucinio judėjimo ir Didžiojo Tėvynės karo veteranai, A. Sniečkaus ir K. Preikšo artimieji, bendražgiai, jaunimas.

Prie memorialinių lentų buvo padėta gėlių."

NACIAMS TARNAVUSIŲ
KARO NUSIKALTĖLIŲ
KLAUSIMAS KANADOJE

Kanadiečių savaitraštyje "Tėviškės žiburiai" kovo 5 dieną laidoje skaitome:

"Specialus pranešimas apie naciams tarnavusių karo nusikaltėlių teismą jau yra pasiekęs Kanados teisingumo ministeriją. Iniciatyvos ėmėsi žydų kilmės federacinių kalėjimų ir RCMP policijos min. B. Kaplanas, skatinamas žydų organizacijų. Šiam reikalui buvo sudarytas specialus komitetas, kurin-jė teisingumo, imigracijos, užsienio reikalų ministerijų ir paties B. Kaplano ministerijos atstovai. Jie turėjo surasti paragrafus, kurie leistų tokius teismus po 35 metų. Už teismų pradėjimą kovoja Toronto žydų organizacija, įsteigta "holocaustui" prisiminti. Jos atstovė Sabina Citron dabar vėl kreipėsi į teisingumo ministeriją, reikalaujama baumės naciams. Ji betgi teigia, kad tai organizacijai nerūpi maži nacių nusikaltėliai, o tik didieji, kurių Kanadoje gali būti tūkstantis. Tokį skaičių buvo nurodęs nacių sekėjas S. Wiesenthalis, Washingtono susitikęs su B. Kaplanu. Pasak Sabinos Citron, jei bylos nebus pradėtos, Kanada taps tokių nusikaltėlių prieglauda. Kadangi lig šiol V. Vokietijoje teisti naciai daugiausia buvo jau seni žmonės, taip ir lieka neaišku iš kur tas jų antplūdis prasidėjo Kanadon. Ši visą klausimą baigia išspręsti neišvengiamai tokių nusikaltėlių mirtis."

Nenuostabu, kad Pentagono vadovo pareiškimas apie neutroninę bombą vėl sukėlė, pasak Anglijos laikraščio "Guardian", "audrą Vakarų Europoje". VFR, Anglijos, Švedijos ir kitų Europos valstybių atstovai, pažymi laikraštis, yra vienos nuomonės, kad JAV planai kelia didelę grėsmę šių šalių saugumui. Vakarų Vokietijos laikraščio "Frankfurter rundschau" nuomone, naujas Washingtono sumanymas dėl neutroninės bombos "yra beprotiška akcija, kuri neturi nieko bendra su nuoseklia politika". Dviejų didžiausių Olandijos partijų, turinčių daugumą parlamente, atstovai pareikalavo, kad šalies vyriausybė stotų prieš Amerikos neutroninį ginklą. Daugelis Vakarų Europos visuomeninių ir politinių organizacijų taria "Ne!" pavojingiems Washingtono planams ir ragina žemyno bei viso pasaulio tautas duoti ryžtingą atkirtį šiems kėslams.

TARYBŲ SĄJUNGOS
MOTERYS PROTESTUOJA

Neseniai Tarybų Lietuvos "ELTA" pranešė:

"Tarybinių moterų komitetas prieš ryžtingą protestą prieš neteisėtus Amerikos valdžios veiksmus Polovčiakų šeimos atžvilgiu. Telegramoje JAV prezidentui pareiškta, jog nesiliaujanti Polovčiakų bauginimo kampanija šurkščiai pažeidžia šeimų susijungimo, moralės ir humaniško principus, išdėstyti Europos Saugumo ir bendradarbiavimo pasitarimo Baigiamajame akte. Polovčiakų vaikų atskyrimą nuo šeimos tarybinė visuomenė laiko jų panaudojimą įkaitais, kad Polovčiakai atsakytų savo sprendimu grįžti į Tarybų Sąjungą."

AR IŠNYKUS
KONDORAI!

JAV mokslininkai imasi skubių priemonių, kad neišnyktų kondorai. Numatoma sugauti 4 paukščius ir išauginti jų palikuonių nelaisvėje. Ornitologų nuomone, tai vienintelis būdas išsaugoti šiuos didingus paukščius. Pavyzdžiui, Kalifornijoje nuo 1940 m. kondorų sumatėjo nuo 60 iki 30 vnt. Kondorai — grifų giminės paukščiai — vieni stambiausių šiaurės Amerikoje. Jie gyvena kalnuose, tačiau pastaraisiais metais ir kalnus žmogus civilizuoja. Specialių nuomone, palikus kondorus be ypatingesnės priežiūros, po 20 metų jie visi išnyktų.

Neutroninei
bombai—"ne!"

Nesiskaitydami su pasaulio—visuomenės nuomone tam tikri Amerikos sluoksniai aktyvina savo kursą, kurio tikslas sužlugdyti tarptautinio įtempimo mažinimo procesą, didinti įtempimą, toliau plėsti ginklavimosi varžbas. Visame pasaulyje ypač didelį susirūpinimą sukėlė pagrindinių naujos Washingtono administracijos atstovų, jų tarpe gynybos ministro K. Weinbergerio pareiškimai, rodantys, kad JAV ketina ir ateityje intensyviai karinius pasirėngimus ir remtis jėga kaip pagrindiniu savo užsienio politikos įrankiu.

Savo pirmojoje spaudos konferencijoje K. Weinbergeris pareiškė, jog Washingtonas ketina ne tik žymiai padidinti šių metų karinius asignavimus ir pakelti juos ateinančiais finansiniais metais iki rekordinio JAV istorijoje lygio, viršijančio 200 milijardų dolerių. Jis atvirai pranešė apie naujos Amerikos administracijos ketinimą vėl imtis neutroninio ginklo gamybos ir jo dislokavimo Vakarų Europoje planus. Priminsime, kad tokių ketinimų turėjo ir ankstesnė JAV vyriausybė. Tačiau susidūrusi su tautų ir daugelio Vakarų šalių vyriausybių pasipriešinimu, J. Carterio administracija buvo priversta jų atsisakyti.

Ir štai dabar, atėjus į valdžią prezidento R. Reagano vyriausybei, JAV vėl kelia klausimą dėl neutroninės bombos. Tai yra iš tikrųjų barbariškas ginklas, kuris naikina visus gyvus padarus, bet neliečia nekliojamojo turto. Viščiškai aišku, kad neutroninė bomba, kaip ir Amerikos vidutinio veikimo nuotolio raketos, kurias JAV reikalaujant NATO nutarė dislokuoti Vakarų Europos šalyse, tai anaipol ne gynybinis, o puolamasis ginklas, nukreiptas prieš TSRS ir kitas socialistinės sandraugos šalis. Primesdamos šį ginklą savo Vakarų Europos sąjungininkams, JAV tuo pačiu paverčia juos savo avantiūristinės politikos įkaitais.

Nenuostabu, kad Pentagono vadovo pareiškimas apie neutroninę bombą vėl sukėlė, pasak Anglijos laikraščio "Guardian", "audrą Vakarų Europoje". VFR, Anglijos, Švedijos ir kitų Europos valstybių atstovai, pažymi laikraštis, yra vienos nuomonės, kad JAV planai kelia didelę grėsmę šių šalių saugumui. Vakarų Vokietijos laikraščio "Frankfurter rundschau" nuomone, naujas Washingtono sumanymas dėl neutroninės bombos "yra beprotiška akcija, kuri neturi nieko bendra su nuoseklia politika". Dviejų didžiausių Olandijos partijų, turinčių daugumą parlamente, atstovai pareikalavo, kad šalies vyriausybė stotų prieš Amerikos neutroninį ginklą. Daugelis Vakarų Europos visuomeninių ir politinių organizacijų taria "Ne!" pavojingiems Washingtono planams ir ragina žemyno bei viso pasaulio tautas duoti ryžtingą atkirtį šiems kėslams.

Kai dėl Tarybų Sąjungos, tai mūsų šalis niekad ir niekam neeis kalbėtis su ja iš jėgos pozicijos, ji neeis, kad pasaulyje būtų pažeista pusiausvyra, kad būtų sudarytas karinis pranašumas prieš TSRS ir kitas socialistinės šalis, ko siekia JAV imperialistiniai sluoksniai. N. Čigiris

Plačios energijos versmės

Savotišką rekordą 1980 metais pasiekė Tarybų Lietuvos energetika: respublikoje per metus pagaminta beveik 13 milijardų kilovatvalandžių elektros energijos. Šis skaičius bus dar išpūdin-gesnis, jei prisiminsime, kad jis beveik 150 kartų viršija elektros energijos kiekį, pagamintą paskutiniaisiais buržuazijos valdymo metais.

Padedant broliškoms tarybinėms respublikoms, pokario metais Lietuvoje sukurta galinga energetinė bazė. Ji įkvėpė gyvybę šimtams fabriklų ir gamyklų, padėjo elektro-mechanizuoti sunkius darbus žemės ūkyje, atnešė šviesą į kiekvieno namus. Dabar pagal elektros energijos gamybą vidutiniškai vienam gyventojui Tarybų Lietuva jau pralenkė tokią pramoninę-agrarinę šalį, kaip Italija, ir visiškai priartėjo prie Prancūzijos lygio.

Tokia respublikos energetikos nūdieta. O rytdiena? Ją įsivaizduoti mums padėjo kelionė, kurią žurnalistas surengė Vyriausioji gamybinės energetikos ir elektrifikacijos valdyba.

Milžinas Ignalinos pušnyuose

Didžios statybos alsavimą pajutome dar iš toli. Vingiuotais miško keliais be perstojo dūzgė šimtai galingų sunkvežimių ir autotraukinių, pakratų gelžbetoninės konstrukcijomis, betonu, technika. Jos skubėjo vienu adresu — Ignalinos atominės elektrinės statybom.

Ignalinos atominė — pati didžiausia Tarybų Lietuvos statyba. Kur bepažvelgsi — šimtai statybininkų, kasdieniniu darbu siekiančių pri-versti atomą savo galingą jėgą tarnauti žmogui. — Šis elektros energijos milžinas statomas sutinkamai su TSKP XXVI suvažiavimo nutarimais, — pastebi mūsų palydovas, Vyriausiosios gamybinės energetikos ir elektrifikacijos valdybos vyriausiasis inžinierius Algirdas Stumbras. Sunku pervertinti atominės jėgainės svarbą Lietuvos ekonomikai. Ji ne tik įgalins ilgai perspektyvai patenkinti respublikos poreikius elektrai, toliau sparčiai elektromechanizuoti liaudies ūkį, lengvinti šimtų tūkstančių žmonių darbą, bet ir duos didelę ekonomiją: "atominės" kilovatvalandės savikaina bus vos ne pusantro karto mažesnė, negu įprastinės.

Ignalinos atominės jėgainės projektą paruošė Rusijos Federacijos specialistai. Ja

me numatyti patys naujausi tarybinės atominės energetikos laimėjimai. Elektrinė turės labai sudėtingą ir brangių įrenginių kompleksą, kuris garantuos saugų personalo darbą, užtikrins, kad nebus padaryta žalos aplinkai. O netoli pagrindinės statybos aikštelės, žaliosiose Visagino ežero terasose, jau kyla būsimosios elektrinės statytojų ir eksploatuotojų miestai — Sniečkus.

Saugykla prie Strėvos

Už poros šimtų kilometrų, Kaišiadorių rajone, mus vėl pasitiko didelės statybos gausmas. Čia, prie Kauno marių, pradėta statyti Kaišiadorių hidroakumuliacinė elektrinė. Ji taps savotišku atominio galiūno Ignalinoje "palydovu".

— TSRS Šiaurės-vakaru energetinė sistema, į kurią įeina ir Tarybų Lietuva, daugiausia elektros sunaudoja dieną, o naktį — susidaro jos perteklius, — papasakojo statyboje sutiktas Energetikos objektų statybos valdybos viršininko pavaduotojas Petras Kaziūnas. — Dažnokai stabdyti ir vėl paleidinėti elektrinių agregatų sudėtinga, dėl to jie genda, patiria didelį nuostolių. Ekonomiškai netikslinga ir perda-vinėti elektros energijos dideliais nuotoliais į kitas šalis rajonus. Kaišiadorių hidroakumuliacinė elektrinė, beje, jau trečioji tokia šalyje, ir padės spręsti šią problemą. Naktį, tarsi savotiškas akumulatorius, ji "priims" energijos perteklių, o dieną grąžins vartotojui.

Vieta hidroakumuliacinei elektrinei statyti pasirinkta neatsitiktinai. Simto metrų aukštyje ant Strėvos upės kranto bus įrengta milžiniška vandens saugykla. Apačioje — Kauno marių baseinas. Naktį, kai energetinėje sistemoje susidarys elektros perteklius, hidroakumuliacinė elektrinė energiją panaudos vandeniui iš apatinio baseino perkelti į viršutinį. O elektros paklausai padidėjus, vanduo iš jo bus paleidžiamas. Krisdamas, kaip ir paprastoje hidroelektrinėje, jis suks turbinas, tarsi iš sandėlio grąžins elektrą. Įdomumo dėlei galima pridurti, kad iš viršutinio baseino į apatinį vienu metu tekės toks vandens srautas, kaip aštuonetas Nemunų.

Ignalinos atominės ir Kaišiadorių hidroakumuliacinės elektrinių pirmieji pajėgumai bus atiduoti naudoti jau ateinančiam penkmetyje.

R. Čėsna

KAUNE GAMINA PLASTMASINIUS IRKLUS

Kauno eksperimentinio sportinio inventoriaus fabriko produkcija gerai žinoma šalyje. Ypatingai populiarius čia gaminami irklai baidarėms ir kanojoms, teniso stalai, gimnastikos ir kitas sporto inventoriaus, vaikiškos ir sportinės rogutės, slidės. Kasmet šios produkcijos vartotojams patiekiami už 5 milijonus rublių.

Nuotraukoje: Naujus plastmasinius irklus baidarėms demonstruoja vyresnioji kokybės inžinierė N. Jantauskaitė. T. Žebrauskas nuotr.

KOVOS IR DARBO DRAUGĖS

Pažangiosios JAV lietuvių moterys. Su jomis nusifotografavo JAV kurį laiką gyvenusi rašytoja Zemaitė. Nuotraukoje ją matome (pirmoje eilėje, viduryje, šiesi iš kairės) kartu su Lietuvių moterų progresyvaus susivienijimo Amerikoje antrojo suvažiavimo Filadelfijoje delegatėmis. Kai kurios šių moterų — K. Karosienė, K. Petrikienė, J. Šukienė-Beneševičiūtė ir kt. — aktyvios „Laisvės“ laikraščio bendradarbės.

(Nuotrauka iš K. Karosienės archyvo)

Kai įsisteigė „Laisvės“ laikraštis, kurio garbingasis septyniadešimtmetis vis labiau artėja, redakcijos „štabe“ nesimatė moterų: ir laikraščio steigėjai, ir redaktoriai buvo vieni vyrai. Suprantama: socialistiniame darbininkų ateivių judėjime dar labai stokojo moterų, daugelis jų, kurios vėliau pagarsėjo pažangioje veikloje, tuo metu, kaip sakoma, tik augo, kopė per vaikystės amžių, lietuvių veikla užjūryje dar neturėjo demokratinio moterų sąjūdžio tradicijų. Lietuvių ateivių, daugiausia valstiečių, moterys dar nebuvo pripratusios prie savarankiško visuomeninio vaidmens.

Pati įžymiausia asmenybė tarp išeivių moterų tuo metu buvo Joana Baltrušaitienė (Tamašauskaitė-Zelviene, 1876—1959). Ji ne tik pirmoji lietuvaite Amerikoje, baigusi aukštąjį mokslą (gydytoja), bet ir pirmoji lietuvaite, gimusi Niujorke. Tarybų Lietuvos archyvuose esanti jos archyvinė medžiaga su pačios rašytomis memuarais teikia galimybes pažinti ir aprašyti įdomią asmenybę. Liberali veikėja, nenuošėliu visuomeninių padirbių, ji vis dėlto ne kartą suartėdavo su pažangiais JAV lietuviams, talkininkavo jiems, bendradarbiavo „Laisvėje“.

Didelį autoritetą turėjo Juzefa Šukienė-Beneševičiūtė (1883—1968), kuri dar 1908 m. įstojo į Lietuvių socialistų sąjungą ir ypač daug nusipelnė moterų spaudai; vėliau jos raštų rasime „Vilnyje“ ir „Laisvėje“.

Tad kai pradėjo organizuotis pažangi JAV lietuvių moterų draugija, J. Šukienė buvo tarytum „mama“ tarp savo aktyvių jaunų veikėjų, pasižymėjusių nepaprastu veržlumu ir pasiaukojimu. Lietuvių moterų progresyvaus susivienijimas Amerikoje (LMPSA) ir „Moterų balso“ žurnalas įsikūrė, praėjus penkeriems metams po to, kai išėjo „Laisvė“. Tad „Laisvės“ pasirodymo metu jau brendo plačios moterų veiklos sąlygos, kurias skatino būtent socialistinis judėjimas. Darbininkų kova tarytum pažadino lietuvių moterų veiklą, suteikė joms lygias teises, iškelė iš jų tarpo žinomas veikėjas. To nebuvo tarp moterų, veikusių parapijų įtakoje, nors darbininkų vienijimasis privertė sukrusti ir klebonus; katalikų moterų spauda buvo labai silpna, „Moterų dirva“ tiesiogiai kontroliavo kunigai. Žemaitė, susirašinėdama su to leidinio redaktore, atvirai ir ryžtingai kritikavo kunigų elgesį moterų organizacijose. Užtat liaudies rašytoja dalyvavo LMPSA veikloje, šio susivienijimo suvažiavime nusifotografavo drauge su jaunutėmis K. Karosiene, K. Petrikienė ir kitomis veikėjomis. Tik pažangiosios Amerikos lietuvės nušviesdavo Tarptautinę moters dieną, tik pažangi užsienio lietuvių spauda kiekvieną sykį plačiai primindavo šią šventę.

1916 m. į „Laisvės“ redakciją atėjo dirbti jauna ateivių dukra Margarita Kavaliauskaitė (1897—1974), kuri čia darbavosi iki 1922 m., o ir vėliau dažnai bendradarbiavo laikraštyje; jos pirmasis vyras — Juozas Undzius — buvo vienas „Laisvės“ kūrėjų. M. Kavaliauskaitė, kaip prisimena ji pati, rašyti spaudai buvo paskatinta V. Kapsuko: „Jis suredagavo pirmą mano straipsnį, kuris buvo išspausdintas „Laisvėje“. V. Kapsukas ragino rašyti ir K. Karosienę bei kitas jaunas moteris. Jis tiesio-

giai rūpinosi moterų žurnalo išleidimu, bendradarbiavo jų spaudoje, paršė straipsnių moterų klausimu. Tai rodė, jog būtent komunistai skyrė didžiausią dėmesį moterų išsivadavimui, jų lygtiesiškumui, iškelimui kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje. Pažangioje darbininkų spaudoje moterys užėmė garbingą vietą.

„Laisvės“ įstaigoje įvairių laikų dirbo ir laikraštyje bendradarbiavo Marytė Sinkavičiūtė, Lilija Kavaliauskaitė, Elena Jeskevičiūtė, Lilija Kavaliauskaitė, Elena Jeskevičiūtė, Elena Bonkevičiūtė, Adelė Zablockaitė-Pakalniškienė ir kitos moterys. Jos beveik visą laiką sudarė pagrindinę administracijos personalo dalį. O pačioje redakcijoje ypač ilgai darbavosi Stefanija Sasnauskienė (Malinauskaitė-Sasna, 1895—1972), kuri buvo darbininkų spaudos redaktorė ir Lietuvių literatūros draugijos pirmininkė. Į „Laisvę“ dirbti ji atėjo 1924 m. ir buvo personalo narė iki 1970 m., kai grįžo į Lietuvą.

„Laisvės“ jau ne vieną dešimtmetį neįsivaizduojame be levos Mizarienės, kuri ne tik tvarko laikraščio reikalus, bet ir daug rašo. Laisviečių tarpe daug metų matome ir Nelę Ventienę.

„Laisvėje“ bendradarbiavo ir bendradarbiauja visos įžymiausios JAV pažangios lietuvių moterys. Tad išleidžiamame „Laisvės“ jubiliejiname albume, kurį redakcija paruošė drauge su „Tėviškos“ draugija ir „Minties“ leidyklos „Gintaro“ redakcija, neatsitiktinai kaip tik spausdinama nemaža JAV lietuvių moterų prisiminimų — levos Mizarienės, Ksaveros Karosienės, Ališės Jonikienės, Mildos Stenslerienės. Prisiminintos jubiliejaus proga ir Kotryna Petrikienė, Elena Jeskevičiūtė, Ilzė Bimbienė, Bronė Keršulienė, Nastė Buknienė, Sofija Stasiukaitienė, Ona Jakšienė, Stefanija Masytė, Elzbieta Repšienė, Elena Feiferienė, Aldona Alekniene bei kitos šauniosios moterys, kurių kiekviena rūpesčio ir dalyvavimo dalele prisidėjo prie to, kad laikraštis gražiai pasitiktų savo garbingąjį jubiliejų.

Tarptautinės moters dienos proga joms visoms — patys gražiausi sveikinimai ir linkėjimai.

VYTAUTAS KAZAKEVIČIUS

ŽOLELĖ

*Zaliuodama dirba gamta,
iškėlus vaisingą augimą.
Menkiausia žolelė — ir ta
gieda save kaip himną.*

*Tik tu tavimi, tik tu,
klausiuosi prieš tavo didybę.
Dainuokim, žolele, sykiu,
ką esam žemėi nudirbę.*

*Ką tu, mažoji, mąstai,
kas tavo, žali, kelia?
Ką tu matai, ką matai
už mano pečių, žolelė?*

*Ar jis baisus, ar baisus?
Ar už mudu didesnis?
Kodėl jisai prieš visus,
tas dievas ar dėsniš?*

*Kodėl tu, žolele, esi
man iš visų žaliausia?..*

*Tikrai, tu teisi:
įtmingi, kurie neklausia.*

Justinas Marcinkevičius

Tarybų Lietuvoje

Stato ūkio meistrai

„Naujo kelio“ kolūkyje, rašo Pakruojo „Auksinė varpa“, ateinančiame penkmetyje planuojamas testis plačius statybos darbus, kurių daugumą atlieka ūkio statybininkai. Balsiuose ir Titonyse jie šį penkmetį pastatė 400 vietų mechanizuotas pėlininkystės fermas. Vieną jų, Balsiuose, numatoma išplėsti iki 600 vietų. Dvigubai padidės naujoji 500 vietų veršelių ferma.

Siemot ūkyje pastačius vaikų lopšelių darželį, senosiose jo patalpose dabar įsikuria parduotuvė ir valgykla. Tuo pat metu prekybos ir visuomeninio maitinimo įstaigoms bei kolūkio pirčiai ir skalbyklai projektuojami nauji pastatai.

Auga atomininkų gyvenvietė

Maždaug prieš trejetą metų Sniečkuje buvo atšvestos pirmosios įkurtuvės, o dabar čia jau yra 10 tūkstančių gyventojų. Taip sparčiai neaugo nei Naujoji Akmenė, nei Elektrėnai, juo labiau kitos darbininkų gyvenvietės, kurių atsiradimą respublikos žemėlapyje lėmė stambių įmonių statyba, priimama Ignalinos „Nauja vagona“.

Atominės energetikos milžino prie Drūkšų ežero statytojai ir būsimieji elektrikai siemot gaus antrą vidurinę mokyklą, dar vieną vaikų darželį, kino teatrą, centrinio pašto rūmus, sveikatingumo miestelį, taip pat 33 tūkstančių kvadratinį metrų gyvenamojo ploto. Tikimasi, kad šio penkmečio pabaigoje Sniečkuje gyvens 20 tūkstančių žmonių.

Daugėlių keramikai

Netoli Kuršėnų, kurių apylinkėse yra puikios molio, veikia galingas Daugėlių gamybinis statybinų medžiagų susivienijimas. Tūkstantinis jo kolektyvas, informuoja Šiaulių „Raudonoji vėliava“, tik pernai patiekė statyboms per 120 milijonų plytų, daugiau kaip 40 milijono šiferio lakštų. Laukų sausintojams išsiųsta 55,9 milijono drenažo vamzdžių.

Tarybų valdžios metais Daugėliuose išdegta tiek plytų, iš kurių galima pastatyti miestą maždaug dviem milijonams gyventojų. Susivienijimas tiekia statybines medžiagas daugeliui respublikos miestų, dalį jų siunčia ir broliškasias respublikas, eksportuoja į Lenkiją, Čekoslovakiją, Švediją, Suomiją. Dabar statomas dar vienas gamyklos korpusas, ir plytų gamyba susivienijime artimiausiais metais padidės maždaug trečdaliu.

Daugiau ir tobulesnių televizorių

Į įvairius šalies kampelius iš Šiaulių kasmet iškeliauja po 300 tūkstančių televizorių su „Tauro“ ženklą. Dabar LTSR 40-mečio televizorių gamyklos kolektyvas sparčiausiai didina spalvotųjų aparatų gamybą. Naujojo penkmečio pabaigoje vartotojai jų gaus kasmet po 120 tūkstančių.

Siemot Šiauliuose pradėdami gaminti puslaidininkiniai integraliniai spalvotieji televizoriai, praneša „Raudonoji vėliava“. Toliau tobulinama ir spalvotosios televizijos aparatūra, gerai užsirekomendavusi Maskvos olimpinėse žaidynėse.

Kelmės tarpkolūkinė statybos organizacija, rašo „Ko-

**Remkite
Laikraštį
"LAISVĖ"**

munistinis žodis“, užsibrėžė paversti Pagryžų viena gražiausių ir patogiausių gyvenviečių rajone. Naujuose namuose su komunaliniais patogumais jau įsikūrė šešiolika šeimų, kurios dirbs tarpukiniame 12 tūkstančių kaulių penėjimo komplekse. Netrukus čia bus dar tiek pat įkurtuvų. Pastatytas 50 vietų vaikų darželis, baigiamą įrengti valgykla.

Pramonės mažuose miesteliuose

Dešimtojo penkmečio pradžioje Dūkšte buvo įsteigtas Vilniaus TSRS 50-mečio kuro aparatūros gamybinio susivienijimo remonto baras. Jis plėtėsi, didino savo pajėgumą ir baigiant penkmetį patiekė 100-tūkstantįjį suremontuotą traktorių kuro aparatūros siurbli. Dūkštiečių sutaisyti siurbliai, informuoja Ignalinos „Nauja vagona“, dabar siunčiami į įvairias respublikas.

Tuo tarpu Nemenčinėje, kuri taip pat kadaise buvo rajono centras ir dar turi tam tikrų darbo jėgos išteklių, šiomis dienomis baigtas statyti Vilniaus „Zuvėdros“ liaudies vartojamų prekių gamybinio susivienijimo odinės galanterijos fabrikas. Kaip praneša „Draugystė“, jis kasmet patieks produkcijos daugiau kaip už pustručio milijono rublių.

Kolūkio statybos

Statybų penkmečiu pavadino pastaruosius penkerius metus Panevėžio rajono „Tiesos“ kolūkio pirmininkas, TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatas A. Meilus. Kasmet ūkyje pastatoma po 10-15 gyvenamųjų namų. Centrinėje gyvenvietėje veikia parduotuvė, valgykla, buities tarnyba. Netrukus atvers duris 90 vietų vaikų darželis. Jis rašo „Tėvynėje“, kad rekonstravus senus ir pastačius naują tvartų, mechanizuotėje fermoje šį penkmetį bus auginama 5 tūkstančiai kaulių. Žibartonių gamybiniame padalinyje suformuotas 800 vietų karvių džiū kompleksas. Mitrūnuose naudojama 300 vietų karvidė ir baigiama kita tokia pat. Pradėjo veikti galingas mechanizuotas pašarų ruošimo cechą, pastatyta talpi silos ir šieninio tranšėjų, daržinių. Baigiamas projektuoti pusantro milijono rublių technikos kiemas.

Kiekviename ūkyje — darželis

Daug Kapsuko rajono ūkių dešimtojo penkmečio metais pasistatė vaikų darželius, informuoja „Naujasis kelias“. Vieni pirmųjų juos įsiruosė „Želsvelės“ ir Igliskio kolūkiai. Kiek vėliau — „Pavasario“ kolūkis, Sudavijos žirgynas, tarybinis ūkis-technikumas. Paskutinės įkurtuvės buvo Akmenynų kolūkyje, o netrukus jos ruošiamos Plutiskėse.

Per dešimtąjį penkmetį ūkiuose kasmet buvo pastatoma maždaug po du vaikų darželius, o siemot iš karto kils keturi, kiekvienas 50-čiai vaikučių. Kapsuko rajone taip suplanuota, kad 1985 metais vaikų darželius turės visi ūkiai.

Atostogaujantiems prie Baltijos

Siemot toliau sparčiai augs ir gražės mūsų pajūrio kurortai, praneša „Tarybinė Klaipėda“. Vanagupėje statoma stambi Lietuvos jūrų laivininkystės tarpveisimo

poilsio bazė. Daug poilsiautojų galės pasinaudoti uždaru plaukimo baseinu, kuris įrengiamas „Lino“ žemės ūkio darbuotojų poilsio namuose. Prie Vanagupės taip pat kyla vandens ir purvo gydyklos.

Palangoje stambų korpų gaus „Gintaro“ pensionatas, statomi LTSR Mokslų Akademijos poilsio namai. Pradedamas statyti naujas prekybos ir visuomeninių paslaugų centras. Toliau bus tvarkomos Ražės krantinės, Botanikos sodas.

Sventojose dalį medinių namelių pakeis gražūs poilsio namai. Juos siemot statybinės respublikos energetikai, melioratoriai, chemikai, komunalinio ūkio darbuotojai. Toliau „bris“ į jūrą, gražus pasivaikščiųjų tiltas.

Prie įmonės — sanatorija

Nuo praėjusios vasaros Sidutės baldų kombinato darbuotojai vietoje gali priimti procedūras, dėl kurių tekdavo važiuoti į Druskininkus arba Birštoną. Įmonės teritorijoje pastatytas profilaktoriumas-sanatorija vienu metu gali aptarnauti 40 žmonių, gydymo kursas trunka 24 dienas, rašo „Komunistinis darbas“.

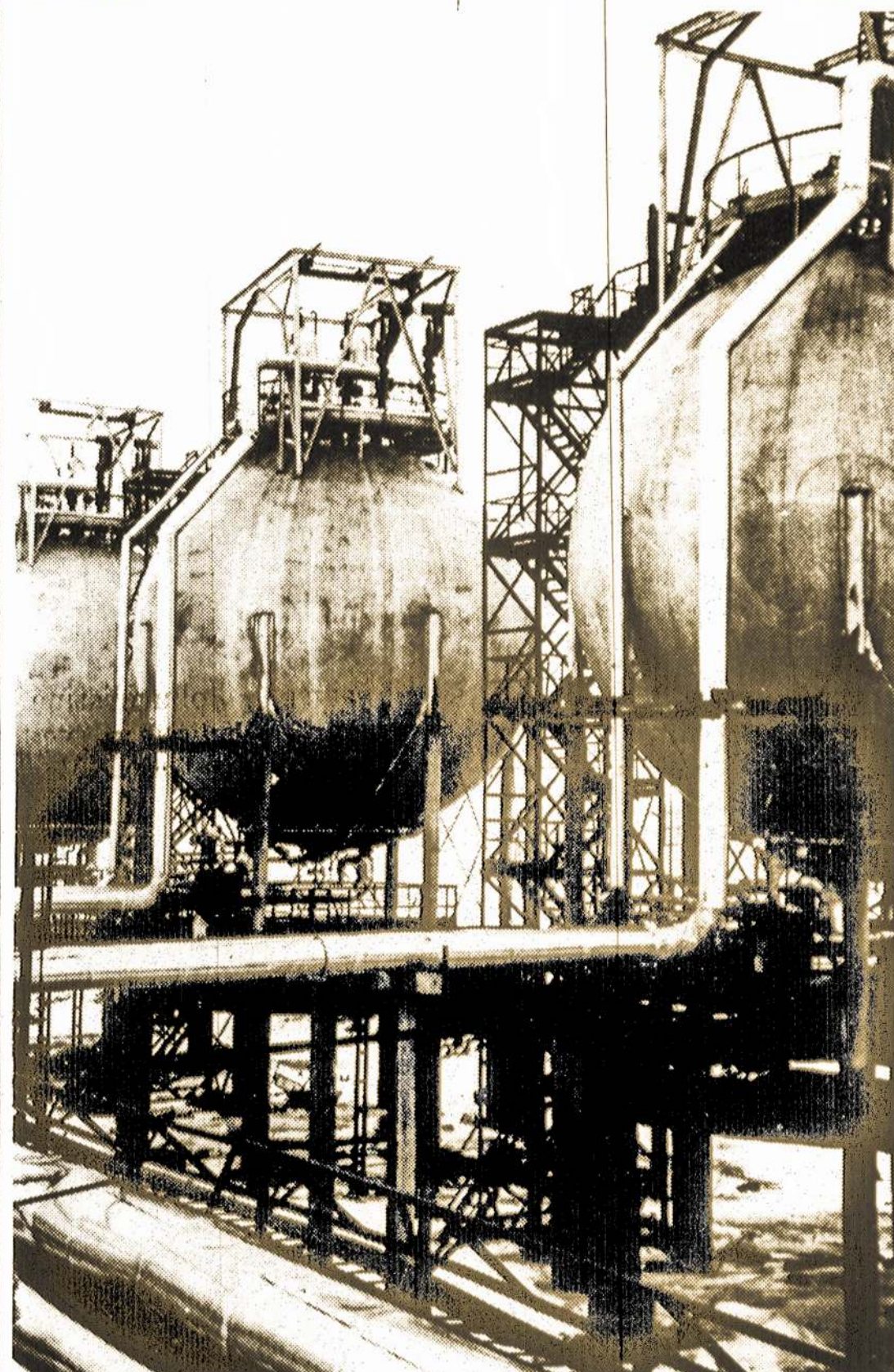
Profilaktoriuose yra kaskadinės maudyklės, base nas, gydomosios gimnastikos salės, įvairūs gydomieji dujų bei vonių — anglirūgės, sieros vandenilio, deguonies, pušų ekstraktų, jūros druskų. Iš Palangos atsivežama gydomojo purvo.

Soka „Vėtrungė“

Populiarus LTSR Valstybinės konservatorijos Klaipėdos fakultetų dainų ir šokių ansamblis „Vėtrungė“. Jo gastrolinių maršrutai siekia daugelį respublikos ir šalies miestų bei kaimų. Koncertuota Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, Čekoslovakijoje, Bulgarijoje, Kipre.

Respublikos nusipelnusio meno veikėjo Juozo Gudavičiaus vadovaujamas ansamblis, pažymi „Tarybinė Klaipėda“, — puiki mokomoji studija būsimiesiems choreografams, liaudies instrumentų ir muzikos mokytojų specialybių studentams. Ansamblyje yra muzikantų, dainininkų, bet daugiausia šokėjų. Jų čia apie šimtą, visų penkių kursų būsimieji choreografai. Ansamblio programoje — per šimtą kompozicijų bei folklorinių šokių.

Parinko A. Petrauskas

Mažeikių naftos perdirbimo gamykloje pradėjo veikti suskystintų dujų gamybos kompleksas. Dabar specialistai pradėjo sieros gamybos technologinės linijos bandymus. Šiai linijai stojus rikuotėn, gamykla kompleksiskai perdirbs visą gaunamą žaliavą.

Nuotraukoje: suskystintų dujų parkas.

A. Dilio nuotr.

Joniškio rajono „Pergalės“ kolūkis per praėjusius penkerius metus valstybei pardavė 14411 tonų pieno.

Nuotraukoje: „Pergalės“ kolūkio Skaistgirio pieno fermos vedėja Kazė Džiaugienė [kairėje] ir brigadininkė Augustina Gražienė tikrina pieno riebumą. A. Dilio nuotr.

"LAISVĖ" IS KAPSUKO

Šviesios dvasios žmogus

[LTSR NUSIP. KULTŪROS VEIKĖJO J. KIRLIŲ 90-JŲ GIMIMO METINIŲ PROGA]

Kas nežino šio nedidelio ūgio, bet turtingos sielos kapsukiečio, LTSR nusipelnusio kultūros veikėjo Jono Kirlio? Rodos ir amžius lenkia prie žemės, bet jis nepasidūoda. Visą nori žinoti, visur pabūvoti, pasidalinti savo sumanymais, mintimis. O jų pas jubilata yra gana daug. Todėl ir su juo dažnai pasinekęs, pasisvečia, išsėdinti kažkaip turtingesnis, sužinai įvairių faktų, faktelių, kurie vėliau labai praverčia kraštotyriniame darbe, ypač kiek tai liečia spaudą, jos istoriją. Kiekvieną sykį pasiskaitęs "Naujajame kelyje" ar kokiame kitame laikraštyje jo prisiminimus, susimąstai ir kartais imi pavydėti, kad J. Kirliui teko matyti ir girdėti V. Lenina, draugauti su J. Janoniu, Zemaite ir visa eile kitų mūsų šviesuolių.

Vieną sykį užėjau pas J. Kirli. Jis, kaip paprastai, namie kažką dirbinėjo, rašinėjo. Geriausias vaistas nuo įvairių negandų, anot jubilato, išėjus į pensiją nesėdėti be darbo, nesumaterialiėti, dirbti kokį nors intelektualinį darbą. Na, o kada pavargsti, nėra nieko malonesnio, kaip namie, darželyje pasikapstyti.

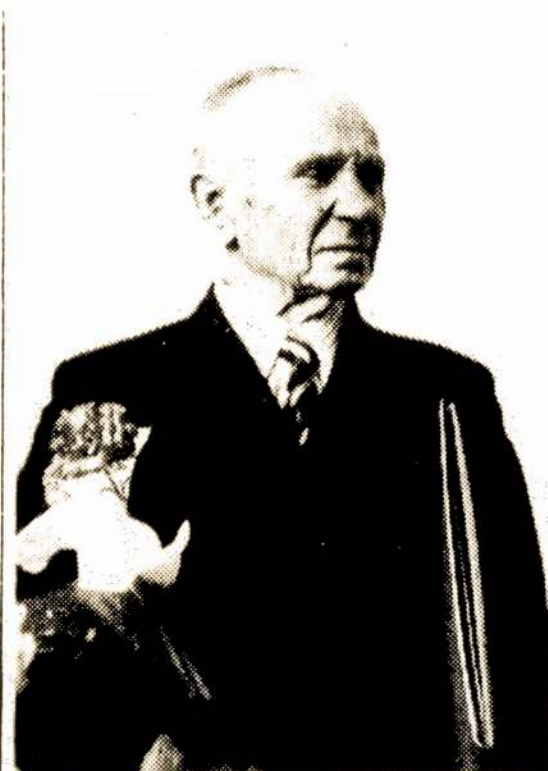
Kambaryje įsivyravo paslaptinga prieblenda. Tyliai praužia autobusas ar kokia nors lengva automašina. Ir vėl tylia.

— Kas paskatino Jus pradėti rinkti lietuvišką spaudą? Koks buvo didžiausias džiaugsmas šioje srityje?

Už tai turiu būti dėkingas buvusiam mano mokytojiui J. Grabauskui dar 1908 metais, kada mokiausi Seinuose. Jis pasakė, kad lietuviškuose laikraščiuose yra labai daug idomių dalykų, gerai būtų, kad kas nors pradėtų juos rinkti, palikti ateities kartoms. Nuo to ir prasidėjo. Pirmas mano laimikis buvo Lodzėje leidžiamas lietuviškas laikraštis "Mariavitas", davęs pradį šiai mano aistrai.

— O kas toliau skatino šiam darbui? Kaip įsigydavot leidinių?

— Tai ilgas ir sudėtingas kelias. Dar besimokydamas rašinėjau į "Lietuvos žinias" Vilniuje, o baigęs Seinų mo-

LTSR nusip. kultūros veikėjas Jonas Kirlys.
V. Gulmano nuotr.

kyklos 4 klases persikėliau į Vilnių ir pradėjau dirbti "Lietuvos žinių" redakcijoje korektorium. Čia teko susitikti ir dažnai turėti reikalų su Zemaite, F. Bortkevičiene, knygyno vedėja L. Šlapeliene ir jos vyru Jurgiu bei kitais šviesiais žmonėmis. Atkreipiau dėmesį, kad tuometinė mūsų laikraštinė kalba buvo dar skurdoka, daug svetimybų, todėl pradėjau ją valyti, tuo nesigirdamas. Tačiau pokalbiuose teko nugirsti, kad "Lietuvos žinių" kalba žymiai pasitaisiusi. Aišku, tokį dalyką kiekvienam malonu išgirsti. F. Bortkevičienė mano darbas patiko ir ji pakėlė atlyginimą iki 50 rublių, kas tais laikais buvo didelis pinigas. Pas L. Šlapelienę visad surasdavau naujų lietuviškų spausdinių, taip mano kolekcija po truputį augo. Žinoma, karo, revoliucijos negandų metais nemažas kiekis mano surinktų leidinių žuvo, bet, rankų nenuleidau ir vėl rinkau.

— Ar prisilaikėt kokios sistemos rinkdamas taip brangią medžiagą? Ar rinkot tik pažangius ar visų krypčių spaudą?

— Rinkau visą spaudą, nedarydamas skirtumo tarp pažangios ir reakcingos. Vėliau mane dažnai ragindavo iš kolekcijos išimti komunistinius leidinius, jų nerodyti, bet aš nenusileidau. Juk tai mūsų spaudos istorija.

— Su kokiais dar žymiais žmonėmis gyvenimo kelyje teko dar susidurti?

— Aišku, nepamirštą išpūdi paliko V. Leninas, kurį keletą kartų mačiau Petrograde, nes aš ten mokiausi mokytojų institute. Tai buvo nedidelio ūgio žmogus, petingas, ruda barzdele. Bet kaip uždegančiai jis kalbėdavo, kaip pakludavo liaudies masės jo balsui!

Dar viena asmenybė man padarė didelės įtakos, tai J. Janonis. Einam vieną sykį Voznesiensko prospektu ir jis man sako: "Zinai, Jonai, kiti turi savo laikraščius, reikia ir mums leisti. Aš būsiu redaktorium, tu — kalbos taisytoju. Sutinki?" Kur nesutiksi. Taip ir pradėjom. Ir tas mūsų bendradarbiavimas, artima draugystė truko iki Janonio tragiškos mirties.

— Kokie dar įdomesni leidiniai buvo Jūsų kolekcijoje? — Norėčiau paminėti amerikiečių lietuvių ekskursantų 1929 metais leistą "Trimitą".

— Kokie dar įdomesni leidiniai buvo Jūsų kolekcijoje? — Norėčiau paminėti amerikiečių lietuvių ekskursantų 1929 metais leistą "Trimitą".

— Jai ne paslaptis, kaip Jūsų sulaukė tokio gražaus amžiaus ir dar nesiruošiant pasiduoti gyvenimo sunkumams? — Labai geras vaistas yra nevaikščioti be tikslų. Jei kur nors einu, tai būtinai tiktai su tikslu.

Lauke jau pradėjo temti. Atsisveikinęs su gerbiu jubilatu pasileidau savo namų link, kad apdoročiau išpūdžius iš pokalbio. O pakeičiu visą laiką galvojau, mažiau apie šį tokios šviesios dvasios žmogų, kurio nepalenkė jokie sunkumai ir kuris turėtų dar bent iki šimtinių ištempti.

V. Gulmanas

● MAŽIAUSIA VALSTYBĖ

Turbūt mažai kas žino, kad mažiausia nepriklausoma valstybė, turinti savo paus, diplomatinį korpusą ir karinę pajėgas, visai ne Monakas, Lichtenšteinas ar San Marino respublika, o nedidelė vila Via Kondotti gatvėje Romoje. Tai suverenus dvasinio Maltos riterių ordino teritorija.

Ordinas buvo įsteigtas 1118 m. kryžiuočių žygių metu ir viduramžių vidė ne mažas teritorijas Rytuose ir Vakarų Europoje, Rodoso, Kipro, Maltos salas, tačiau pamažu iš visur buvo išvarytas. Dabar jis turi tik žit kuklią vilą, — rašoma žurnale "Nauka i zizn".

LIETUVIŠKAM OPEROS TEATRUI—60 METŲ

Prieš šešis dešimtmečius, sutinkant naujuosius metus, Kaune pakilo uždanga, skelbdama apie pirmojo lietuviško profesinio muzikinio teatro gimimą. Lietuvių meno kūrėjų draugijos narių J. Tallat-Kelpšos, A. Žilevičiaus, A. Kačanausko, K. Petrausko ir kitų entuziastų pastangomis buvo pastatyta G. Verdžio opera "Traviata". Su ja ir iki šiol teatre pasitinkami naujieji metai.

Didžiulį vaidmenį formuojant jauną meninį kolektyvą suvaidino buvusio Peterburgo Marijos teatro solisto Kipro Petrausko sceninė patirtis ir didelis meistriškumas.

Penkeriais metais vėliau, 1925-ųjų pabaigoje, susikūrė ir baleto trupė, kuri pirmajai premjerai pasirinko L. Delibo "Kopeliją". Pažymėtina, kad dabar, minint teatro 60 metų jubiliejų, abu šie scenos veikalai susilaukė pakartotinų pastatymų naujuosiuose Akademienio operos ir baleto teatro rūmuose.

Nuo pat pirmųjų gyvavimo dienų teatro repertuare vyravo pasaulinė klasika. Bet jau 1933-1940 metais buvo pastatytos ir pirmosios lietuviškos operos — J. Karnavičiaus "Gražina", A. Račiūno "Trys talismanai", M. Petrausko — J. Dambrausko "Eglė", taip pat trys viena veiksmiai baletai: B. Dvariono "Piršlybos", J. Gruodžio "Jūratė ir Kastytis" bei V. Bacevičiaus "Sokių sukuryje".

Niūrus laikotarpis teatro gyvenime buvo hitlerinė okupacija. Fašistiniai grobikai uždraudė daugelį spektaklių, pašalino iš teatro pažangius menininkus. Per tuos trejus metus buvo pastatytas tik vienas naujas spektaklis — J. Pakalnio baletas "Sužadėtinė".

Netrukus po karo operos ir baleto teatras iš Kauno persikėlė į senąją Lietuvos sostinę Vilnių. Čia prasidėjo naujas jo klestėjimo laikotarpis. Daugelis operų ir baletų spektaklių susilaukė plataus pripažinimo tiek Tarybų šalyje, tiek ir užsienyje. Tarybų Lietuvos muzikiniam scenos menui operos ir baleto trupės su pasisekimu atstovavo gastroliuodamos Maskvoje, Leningrade, Rygoje, Tallinne, Bulgarijoje, Vokie-

tijos Demokratinėje Respublikoje.

Turtingame teatro repertuare greta klasikos šiandien reikšmingą vietą užima lietuvių tarybinių kompozitorių veikalai. Pirmųjų tarybinių nacionalinių spektaklių — A. Račiūno operos "Martytė" ir J. Juzeliūno baleto "Ant marių kranto" susilaukėme daugiau kaip prieš ketvirtį amžiaus, o šiandien jų priskaičiuojama apie pusantros dešimties. Vien pastaraisiais metais ramos šviesa išvydo V. Klovos "Pilenai", J. Juzeliūno "Sukilėliai", J. Gaizausko "Buratinas", J. Juzepaičio "Marių paukštė", E. Balio "Kelonė ir Tilžė", V. Ganelino opera-baletas "Baltaragio malūnas" ir kiti kūriniai.

Dabar Akademienio operos ir baleto teatras — stambus kolektyvas, vienijantis per 750 žmonių. Jo siela yra dainininkai, vokalo meno aukštumas įvaldę Vilniaus konservatorijoje, kuri taip pat gimė Tarybų valdžios metais. Daugelis jų išgarsino savo gimtąjį kraštą toli už Lietuvos ribų. Aukščiausio įvertinimo susilaukė dabartinis teatro direktorius ir meno vadovas Virgilijus Noreika, solistai Nijolė Ambrazaitė, Eduardas Kaniava ir Jonas Stasiūnas, kuriems suteiktas garbingas TSRS liaudies artistas garbės vardas. Daugeliui operos ir baleto solistų suteikti Tarybų Lietuvos liaudies artistas ar nusipelnusio meno veikėjo garbės vardai, nemažą jų būrys iškovojo tarptautinių ir sąjunginių konkursų laureatų laurus.

J. Žukauskas

● SKAUDA GALVĄ! EIKITE PAS DANTISTĄ

Du sveikų stomatologų-chirurgai nustatė, kad galvos skausmas gali kilti dėl neteisingo dantų sukandimo. Dantų padėties apatiniam ir viršutiniame žandikaulyje gali nesutapti vos kelių šimčių milimetrų. Dėl to žmogus lojė nepasibėgi, bet naktį jis neatiliks miego, miegodamas žmogus tolydžio griežia dantis. Galvos raumenys išsivargsta, tad rytą pabudus skauda galvą. Kad geriau miegotume ir atsiliektume sveikatai, tereikia truputį padidinti trūkančių sukandimų dantį, — rašoma laikraštyje "International Herald Tribune".

V. KRĖVĖ APIE KLAIPĖDOS SUKILIMĄ

Kadaise atskiros studentų organizacijos, rengdamos viešas paskaitas universitete, prelegentais kviesdavo populiarius, idomiaus kalbančius profesorius. Tokie buvo profesoriai P. Leonas, V. Stankevičius, V. Cepinskis, V. Jurgutis. Ypač tautininkams svilino akis P. Leonas. Valdžia net specialiai priėmė įstatymą, kad ji paleistų į pensiją dėl senyvo amžiaus; tada kaip ne personalo narys neturėtų teisės universiteto sienose skaityti paskaitų. Profesorius buvo išstumtas pensijon, bet už nuopelnus teisių fakultetas jį išrinko garbės profesorium, ir vėl turėjo teisę kalbėti universitete. Tuo pasinaudodamas, žilagalvis profesorius dar įirtingiau pliekė fašistinę santvarką.

Salia viešų paskaitų būdavo rengiamos uždaros, kurių galėdavo klausytis tik rengėjų organizacijos nariai. Vieną tokių paskaitų noriu paminėti — tai prof. V. Krėvės-Mickevičiaus paskaita, surengta 1933 m. pažangios organizacijos — "Kultūros" būrelio. Paminėjus Krėvę — rašytoją, literatūros profesorių, reikėtų laukti paskaitos temos literatūros bei meno klausimais. Anaipol! Krėvė skaitė paskaitą apie Klaipėdos sukilimą. Ką bendro galėtų turėti "Dainavos šalies senų žmonių padavimų" ir "Šarūno" autorius su kariško pobūdžio istoriniu įvykiu? Ogi turėjo...

Paskaitos pradžioje Krėvė teigė nepriklausą jokiai esamai partijai, nes jo pažiūros ir požiūris į daugelį dalykų nesutinka nė su vienos partijos programa.

Savo paskaitoje Krėvė pasisakė, kad jam tekę būti Šaulių sąjungos centro valdybos pirmininku tuo metu, kai buvo rengiamas ir vykdomas Klaipėdos sukilimas. Apžvelgė to laikotarpio tarptautinę padėtį. Versalio taikos sutartimi po pasaulinio karo ypač buvo paklūdyta Vokietija. Pralaimėjusi karą, buvo priversta apmokėti karo nuostolius, mokėti dideles reparacijas valstybėms nugalėtojoms, be to, apkarpyta jos teritorija: atskiros sritys atiduotos Lenkijai, Danijai, o Klaipėdos uostas ir kraštas, kaip etniniu požiūriu negrynai vokiškas, atskirtas. Kam tas kraštas turėtų priklausyti? Natūraliai turėjo atitekti Lietuvai, bet jis reikšė pretenzijų Lenkijai. Kol klausimas bus išspręstas, Klaipėdos kraštas paliktas Anglijos, Prancūzijos, Italijos ir Japonijos kondominiumu. Valdėti pavesta Prancūzijai, kuri atsiuntė tam tikrą karišką igulą.

Miesto ir krašto gyventojai pasijuto lyg kokiame maiše. Lietuvių organizacijos siuntė delegacijas pas santarvininkus, prašydamos prijungti prie Lietuvos, vokiečių organizacijos geidavo Vokietijos, bet ši buvo bejėgė, tad puoselėjo laisvojo miesto planą (panašiai kaip Dancigo). Bet kas globos tą laisvąjį miestą? Ejo gandai, jog tuo atveju uždėtų globą Lenkija; jos konsulas jau sėdėjo Klaipėdoje. Klaipėdiečiai lenkų nepageidavo. Susidarė aklaivietė. Kraštas ekonomiškai ėmė dusti.

Netekus Vilniaus, kurį okupavo Lenkija, Lietuvos visuomenėje kilo susirūpinimas, kaip prisijungti Klaipėdą — svarbų uostą, turėti langą į pasaulį. Jeigu Vilniaus klausimu Lenkijai pavyko didžiosioms valstybėms apdumti akis Želigovskio sukilimu, tai kodėl nepamėginti

panašiai pasielgti lietuviams Klaipėdos atžvilgiu? Irgi pastatyti jas prieš įvykusi faktą.

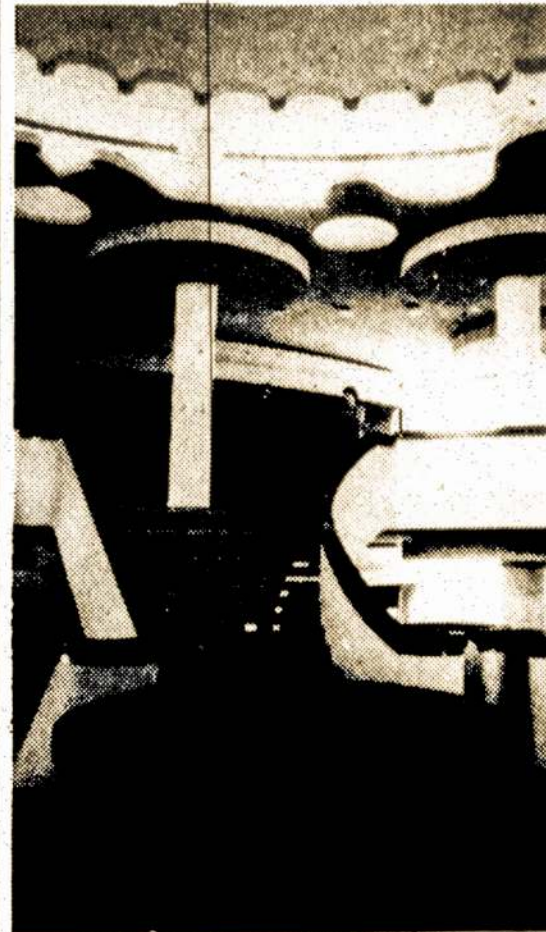
Kaip organizuoti sukilimą? Reguliariosios kariuomenės pagalba — pavojinga. Reikalinga užmaskuoti. Todėl jau 1922 m., kaip pasakojo Krėvė, Šaulių sąjunga ėmėsi iniciatyvos organizuoti sukilimą. Esą, kariuomenės štabe sėdėję bailiai, ir nelengva buvę juos įtikinti, kad reikia taip daryti. O jeigu nepasiseks? Neaišku, kaip į sukilimą pažiūrės Berlynas, o jeigu priešinsis? Taigi susisiekta su Berlynu. Vokiečiai patarę: vertiau tegu Klaipėda atitenka Lietuvai, o ne Lenkijai (Mat, jie tikėjosi ateityje su maža valstybe lengviau susidorosia). Berlynas užtikrinęs, jog sukilimo atveju žandarai nepaleisų nė vieno šūvio į sukilėlius. Žandarų daugumą sudarė vokiečiai bei jiems paklusūs lietuvininkai.

Civiliai persirengę karininkai ėmėsi vadovauti sukilimui. Iš įvairių Lietuvos vietų vyko jaunimas Klaipėdos vaduoti. Iš tikrųjų jiems lengvai pasisekė įgytiuoti į Klaipėdos kraštą ir be jokio pasipriešinimo imti vieną apskritį po kitos. Sukilimo manifestą šilutėje paskelbė Vyriausiasis Mažosios Lietuvos gelbėjimo komitetas, kurį sudarė tikri klaipėdiečiai, teigdami siekį nuversti netikusiąją direktorią. Sukilėliai Klaipėdą užėmė sausio 15 d.

Derybos su santarvininkais vyko ilgokai, kol buvo pasirašyti atitinkami susitarimai ir kraštas perduotas Lietuvai su autonominėmis teisėmis; oficialiai lietuvių kariuomenė teįvygiavo po mėnesio.

Apie Klaipėdos sukilimą įvairių sukaktuvių progomis buvo nemaža rašyta, pavaizduota sukilimo eiga ir diplomatinės derybos, tik sąmoningai nutylima, kas ir kaip iš tikrųjų sukilimą parengė. V. Krėvė jautė moralinę nuoskaudą ir 10 metų sukaktuvių nuo Klaipėdos prijungimo proga skaitytoje paskaitoje atskleidė kai kuriuos to sukilimo rengimo užkulius.

Julius Butėnas

Druskininkuose pastatyta nauja fizioterapiinė gydykla, turinti 200 vonių. Tai — didžiausias šalyje tokio pobūdžio kurortinio gydymo kompleksas.

Tokios stambios gydyklos statybą Druskininkuose nulėmė garsūs vietinių mineralinių vandenų ištekliai, platus jų cheminės sudėties diapazonas, palankios klimatinės sąlygos. Per valandą komplekse bus atliekama apie tūkstantį įvairių procedūrų.

Originalaus projekto autoriai — architektai Aušra ir Romas Šilinskai.

Nuotraukoje: gydyklos interjeras.

M. Baranausko nuotr.

AUŠROS VARTAI

IDOMUS LAPAS IS LIETUVOS ISTORIJS

Vilniaus Aušros vartai — vienas įdomiausių ir svarbiausių istorinių, kultūrinių ir religinių monumentų ne tik Vilniuje, bet ir visoje Lietuvoje, glaudžiai susijęs su valstybės ir ypač jos sostinės istorija.

Kaip žinome, dauguma viduramžių miestų, kad apsaugotų nuo dažnų priešų puldinėjimų, statėsi gynybines sienas. XV amžiuje, nugalėjus kryžiuočius, Lietuvai grėsė totorių įsiveržimo pavojus, todėl Vilniaus miestiečiai kreipėsi į didįjį kunigaikštį Aleksandrą, kad leistų aptverti miestą gynybine mūro siena. Leidimas buvo gautas, ir didysis kunigaikštis pavedė Vilniaus vaivada Mikalojui Radvilai nužeminti ribas, kur turi eiti siena ir kur turi būti išmūryti vartai. Gynybinės miesto sienos statyba užtruko beveik 20 metų ir buvo baigta 1522 m.

Taip visas miestas tapo apjuostas mūro siena, kurioje buvo devyneri vartai.

Kodėl dabartiniai Aušros vartai buvo taip pavadinti, kol kas tiksliai nežinoma. Tik žinoma, kad miesto sienos vartai neturėjo nieko bendro nei su religija, nei su dvasininkais. Kai siena nustojo karinės-gynybinės reikšmės vartų bokštai stovėjo tušti arba buvo panaudojami kitiems reikalingams.

Aušros vartuose įsikūrė vienuoliai — basieji karmelitai, kurie į Lietuvą atsikraustė XVI a. pradžioje. Karmelitams buvo atiduota šalia vartų esanti Teresės bažnyčia, prie kurios buvo vienuolyno patalpos, besijungiančios su Aušros vartais.

Anksčiau kiemų sienų arkose, nišėse paprastai būdavo pastatoma kurio nors

šventojo statulėlė arba pakebinamas jo paveikslas. Toks šventasis buvo laikomas namų globėju, saugančiu gyventojus nuo piktų dvasių. Tokius globėjus turėjo ir miesto sienos vartai. Virš Aušros vartų angos buvo Marijos paveikslas. Vienuoliai karmelitai, įrengę vartuose koplyčią, ėmė skelbti, kad šis paveikslas stebuklingas, ir ragino gyventojus melstis prie šio paveikslas, rinkti aukas koplyčiai. Apie tai mes sužinome iš vienuolio karmelito Hilarijono knygelės, kuri buvo išspausdinta 1761 metais, su Aušros vartų paveikslu ir stebuklų aprašymu.

1927 metais, atlikus paveikslas konservaciją, paaiškėjo, kad jis tapytas ant ažuolinių lentų, apdengtas sidabrinu apkaustu. Popiežius leido skurinuoti Aušros vartų madoną brangia karūna. Nustatyta, kad paveikslas tapytas renesanso laikais, XVI a. antroje pusėje ir tikriausiai sukurtas specialiai Vilniaus miesto sienos vartams. Konservacijos metu bu-

vo pastebėta, kad madona labai panaši į karaliaus Žygimanto Augusto žmoną Barbora Radvilaite. Kilus įtarimui, kad Aušros vartų koplyčioje kabo ne Marijos, o B. Radvilaite portretas, dvasininkai ėmė tai neigti, manydami, kad tai pakenks turiamam paveikslui šventumui. Mat jiems reikėjo įtvirtinti liaudyje pamaldumą, prietaringumą, turėti iš to naudos. Ilgainiui vis mažiau žmonių ėmė tikėti vienuolių karmelitų sugalvotais prasimanymais.

Aušros vartų madona — didelės meninės vertės kūrinys. Apie stebuklus jau seniai nieko nebegirdėti. Šių dienų kunigai drovisi skelbti tokius stebuklus, kokius XVIII a. surašė karmelitas Hilarijonas.

Aušros vartai — tai įdomus praeities paminklas, susijęs su Vilniaus istorija.

V. MARKEVIČIUS

Lietuvos TSR ateizmo muziejaus skyriaus vedėjas

KANADOS ŽINIOS

Montreal, Que.

IŠ SŪNINĖS
SUSIRINKIMO

Sūnų ir Dukterų pašalpinės draugijos mėnesinis susirinkimas kovo 14 nebuvo per daug skaitlingas. Jį galbūt pravedė draugijos vicepirmininkas — J. Braknys.

Pirmiausiai buvo pagerbtas miręs draugijos narys — Jonas Brundza. Perskaitytas drg. Ch. Juškos parašytas protokolai. Išduoti raportai apie draugijos reikalus, liečiančius apdraudus kompaniją, paruoštus dokumentus, kuriuos sutvarkė išdininkas advokatas V. Rudinskas. Ap-svarstyta eilė ligonių, kurių tarpe apie dešimt jau seniai ir sunkiai sergančių. Pakalbėta ir apie būsimą draugijos pikniką, bet galutinai aptarti palikta sekančiam susirinkimui.

Naujuose sumanymuose Onutė Žilinskaitė pasiūlė draugijai ruošti išvažiavimą, nes daugelis draugijų jau praktikuoja. Šis pasiūlymas kai kurių narių susilaukė pritarimo, tik reikia sužinoti visas sąlygas ir numatyti išvažiavimui vietą. Jei atsirastų norinčių pasidaruoti, tai sekančiame susirinkime bus galutinai nutarta.

MIRĖ DU TAUTIEČIAI

Mirtis smarkiai retina senosios kartos tautiečius (žinoma, neaplenkia ir jaunesnių). Kas savaitę tenka atsisveikinti su dviem, o kartais ir su trimis draugais-ėmis, iškeliaujančiais į amžinybę.

Štai kovo 11, po sunkios ligos, mirė **Jonas Brundza**, sulaukęs 82 metų amžiaus. Tarybų Lietuvoje liko velionio dukte, 2 broliai ir dvi sesutės. Prieš aštuonis metus mirė jo gyvenimo draugė.

Velionis į šią šalį atvyko 1927 m. iš Bakupių kaimo, Marijampolės (dabartinio Kapsuko) apskr. Jam, kaip ir daugumai, teko patirti daug vargo, plačiai pasitrankyti po Kanadą, kol pagaliau apsigyveno Montreale ir įsidarbino metalo dirbtuvėje. Dirbo labai blogose ir sveikatai pavojingose sąlygose, o vėliau susirgo, ir reikėjo to darbo atsisakyti. Nuo to laiko, sveikata nebeapsitaisė, vis ėjo blogyn, kol pagaliau amžinai užgeso.

Po velionio gyvenimo draugės Onutės mirties, atlikus vienam su bloga sveika-

ta, jo gyvenimas dar pasunkėjo, bet nuoširdi jo buvusi kaiminka Lietuvoje, Anelė Mikulienė, rūpinosi juo, suteikdama visokeriopas paslaugas. Ji rūpinosi ir jo laidotuviemis.

Išlydint į kapus velionio gyvenimą labai gražiai apibūdino Jonas Vilkelis. Velionis visą čia išgyventą laiką visuomet buvo su pažangiuoju judėjimu. Priklausė prie pažangiųjų organizacijų, skaitė ir rėmė pažangiąją spaudą.

Į šerminus atsilankė gražus būrys velionio ir Mikulių artimų draugų, kurie po palaidojimo buvo Mikulių pakviesti į restoraną pusryčiams. Drg. A. Mikulienė prašė per "Laisvę" visiems išreikšti padėką dalyvavusiems šermenyse ir palaidėjusiems į amžiną poilsio vietą, ir "Laisvė" įteikė kanadiškais \$20.00.

Po ilgos ir labai sunkios ligos, kovo 12 d. mirė **Alekas Naginionis**, sulaukęs 81 metų amžiaus. Dideliame liūdesyje paliko žmoną, Marcelę Jokubauskaitę ir du anūkus. Prieš keletą metų staigiai mirė jų vienturtė dukte — Regina Biega.

Velionis ir jo žmona, per didelį darbštumą, kaip anksčiau buvęs namų statybos biznyje, buvo jau gerokai prisisiekęs. Dar vėliau buvo įsigijęs naktinį klubą. Bet štai — užgriuvo nelaimės: dukte mirė, gi jo sveikata smarkiai sušlubavo, ir ilgai pakankinus, užmigdė amžinai.

Velionis ir jo žmona jau keliolika metų gyveno nuosaliai Montreale, tai ir į jo laidotuves neatsilankė daug tautiečių. Velionis taip pat buvo pažangių minčių, skaitė pažangiąją spaudą ir retkarčiais dalyvaudavo pažangiųjų renginiuose.

Abiejų velionių artimiesiems gili užuojauta.

LIGONIAI

Aldona Alenskienė Queen Elizabeth ligoninėje pergyveno operaciją.

Danutė Svotelienė susirgusi gydoma Žydų ligoninėje. Monika Matusevičienė taip pat susirgusi, gydosi namie. J. V. Kielai išvyko į Floridą.

P. Taruškienė savaitę svečiavosi pas dukterėčią ir jos šeimą. P.

Toronto kronika

IDOMUS POPIETIS

Sekmadienį, kovo 15 Sūnų ir Dukterų Klubu salėj buvo įdomus popietis. Jo programa buvo gana sudėtinga. Pirmiausia buvo KLLD Toronto kuopos susirinkimas, paskui prakalbos, po to filmas, ir baigėsi pasivaizdinimu — kavute ir pyragais.

KLLD Toronto kuopos susirinkimas nutarė pasiūsti "Laisvė" \$70.00 su pasveikinimu su 70 metų sukaktuvėmis. Taipgi nutarė birželio 28 ruošti pikniką draugų J. B. Morkūnų vasarvietėje prie Sincos ežero.

Po susirinkimo A. Ylienė pasakė neilgą, bet vaizdingą kalbą apie tarptautinį moterų judėjimą už moterų teises. Moterys prisidėjo prie LLD susirinkimo, ir tokiu būdu visi kartu atžymėjom ir tarptautinę moters dieną.

Draugai J. Yla ir P. Daugėla parodė savo filmus ir skaidres apie Sūnų ir Dukterų Klubą, LLD ir Moterų Klubą veiklą.

Klubo narės, A. Ylienė ir A. Vilkelienė paruošė kavos ir pyragų vaišes. Vaišes paaudko draugės: A. Strolienė, A. Vaičiulienė, A. Vilkelienė, R. Kuktaras, M. Vaitkienė, A. Ylienė, E. Laurusevičienė, B. Janauskienė, J. Kuisienė, G. Damašienė, A. Poškienė, M. Pūrienė.

Moterys, pagerbtos joms prisegant po gražią gėlę.

NETEKOM DRAUGO

Kovo 13 dieną mirė A. Maigis, senas torontietis. Buvo pažangių minčių, dosnus pažangaus judėjimo ir spaudos rėmėjas. Nuliūdime liko žmona ir vaikai.

PERGYVENO OPERACIJĄ

B. Lukas pergyveno operaciją, bet jau sveiksta. Draugas daug metų buvo Sūnų ir Dukterų Draugijos Toronto kuopos išdininkas. Rep.

IŠ KLLD CK RAŠTINĖS
AUKOS APŠVIETOS
FONDUI

Toronto kuopos nariai su nariniais mokesčiais per draugą T. Rimdžių apšvietos fondui aukėjo sekančiais: P. S. Pajudžiai (London, Ont.) \$10.00, A. Juozaitis \$2.70, V. Strazevičius \$2.85, J. Sinkūnas \$2.85, K. Morkūnas \$3.00, J. Barčas (Wasaga Beach), \$3.00, P. Daugėla \$2.85, S. Paberalis \$2.50, J. Kuktaras \$2.50, J. Zulus \$1.00, A. Berskis \$1.00, J. Zukauskas \$85¢.

Visiems aukojusiems širdingai ačiū.

J. Yla
KLLD CK sek.

Iš Argentinos lietuvių veiklos

Argentinos lietuvių laikraštyje "Vaga" vasario 15 pranešime "Gražiai paminėta ratelio sukaktis". Skaitome: "Šių metų sausio 18 d. Argentinos "Lietuvių ratelis" iškilmingai paminėjo 12-ąsias susivėrimo metines. Šiai reikšmingai sukaktčiai pažymėti ratelio valdyba suruošė pietus-asada, kuriuose dalyvavo daug lietuvių iš Buenos Aires miesto ir apylinkių.

Prie ilgų stalų papuoštų, augalotų medžių paunksmėje sedosi šventės dalyviai, kurių tarpe buvo svečiai iš T. Sąjungos atstovybės, konsulas K. Vežbickis su žmona ir kiti pasiuntinybės darbuotojai, atstovai iš brolišku tarybinių draugijų, kurie rašė, kaip pasveikino ratelio sukaktį; viešinti pas savo seserį M. Viburiene, telišietę Aleksandra Drasdrauskaite-Gabaliene, kuri atvyko iš Lietuvos 24-12-80 m, ir A. Lietuvių "Balso" leidėjas P. Ozinkas su žmona.

Atidarant pobuvį pasakė trumpa kalba sekretorė E. Martinkutė, kuri apibūdino ratelio susivėrimo reikšmę, ir pasveikino visus dalyvius ir darbuotojus, kad bėgyje 12-kos metų nenuilstamai ir veikliai bendradarbiauja ratelyje atlikdami jiems pavestus pareigas.

Kaip yra įprasta "Lietuvių ratelį" pasveikinti visus narius ir bičiulius su gimimo diena, kurie švenčia sausio mėnesį; Ona Tatorienė; V. Žaltauskienė, Vincas Grigošaitis, P. Brazenas, K. Simanynas.

E. Pilikauskas visus išvardinęs, palinkėjęs geros sveikatos ir sėkmės, iškviė Ig. Andrijauską ir jam vadovaujant jubiliatam sudainuota "Ilgiausių metų".

Po pietų visi dalyviai buvo pavaišinti kava ir pyragais, kuriuos darbščios ratelio moterys atsivežė iš namu.

Draugiškai buriui tautiečių leido laiką šokio mėgėjai, nežiūrint amžiaus, grakščiai sukosi ratelyje; o dainų mėlėtojai kaip visuomet nepamiršdami jaunų dienų teviskės padangėje, liejo iš krutių gražias lietuviškas dainas.

Visi dalyviai buvo labai patenkinti, kadangi buvo staigmena, su įžangos numeriu buvo praversta loterija ir daugumai teko laimėti suvenyrą nuo šios jubiliejinės sueigos atminčiai.

Su gera nuotaika svečiai skirstėsi, žadedami atsilankyti sekančiam rengime.

Marytė

Plati ir įvairiapusiška Lietuvos TSR Valstybinės konservatorijos Klaipėdos fakultetų choreografinio-vokalinio ansamblio "Vėtrungė" veikla. Kolektyvo repertuare — daugiau kaip šimtas kompozicijų, folklorinių šokių.

Toli nusidriekę "Vėtrungės" koncertiniai maršrutai. Be Tarybų Lietuvos, šalies miestų, ansamblis sėkmingai koncertavo Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, Čekoslovakijoje, Bulgarijoje, Kipre.

Nuotraukoje: choreografinis ansamblis "Vėtrungė". B. Aleknavičiaus nuotrauka

Amerikos lietuvių
meilė spardai

VLADAS RAILA

Prieš pirmą pasaulinį karą lietuviai, atvykę į Jungtines Valstijas, daugumoje buvo mažamoksliai arba visai bemoksliai. Bent kiek ragavusių aukštesnio mokslo, kuriuos galima priskirti prie inteligentų, labai mažai teatvyrko. Tačiau noras mokytis, siekti mokslo — buvo didelis, bet dėl sunkių ekonominių gyvenimo sąlygų daug kam buvo neįmanoma siekti mokslo mokyklose, nes reikėjo kasdieniniu darbu duoną pelnytis. Tik dideli užsišpyrėliai per vargą ir dideles pastangas — įsigijo bent kokią profesiją. Daugumoje šviesos ieškotojai lavinosi per save ar savitarpiniai.

Visgi tie šviesos ir pažangos siekiantys lietuviai domėjosi ir aukštai vertino spaudą, kaip svarbų apšvietos šaltinį. Pavyzdžiui "Vilnys" 50 m. jubiliejiniam al-bume surinkti duomenys rodo, jog Chicagoje nuo 1897 iki 1937 metų, įvairiais pavadinimais buvo bandyta leisti 73 laikraščiai. Vieni jų gyvavo ilgiau, kiti visai trumpai. Tik reikia įsivaizdinti, kiek daug mūsų tautiečių dėl pastangų leisti laikraščius, nežiūrinti, kad kai kam teko ir didelių materialių nuostolių panešti.

Tačiau pažangiečiai sugebėjo suburti dideles jėgas, suorganizuoti lietuvių ir masines organizacijas, kurios kartu buvo spaudos leidimo kultūrinis ir materialinis užnugaris, jog galėjo per daug metų leisti du dienraščius, "Laisvę" ir "Vilnį".

Siemet "Laisvė" mini jau 70 metų gyvavimo jubiliejų. Tai lygu žmogaus amžiaus nueitas kelias. Gaila, kad laikraščio steigėjų jau nebėra gyvųjų tarpe. Tačiau jų vardai bus prisiminti lietuvių tautos istorijoje Tarybų Lietuvoje.

Prisimenu, kai prieš 52 metus (1928 m.) "Laisvę" užsiprenumeravau. Tada buvo šešių puslapių dienraštis, o šeštadieniais išeidavo aštuonių puslapių su Proletarų Meno skyriumi, kurį tuo metu redagavo Vincas Bovinas (dabar gyvenęs Miami, Floridoje).

Tada buvo emigravusių keltas tūkstančių jaunų lietuvių į Kanadą. Norėjome ugdyti lietuvišką meno veiklą, kad nedingtumėm kanadiečių tarpe. Ir tuo tarpu suėjus tarpusavyje praleisti kultūringai laiką. Organizavome chorą, dramos ratelį, rašytojų būrelį, statėme scenos veikalus. Per keletą metų teko su V. Bovinu susirašinėti. Jis mums prisiūsdavo pjesų, dramų, komedijų. Chorui dainų, muzikos. Mėgstą rašyti sukurdavo eilėraščių, apsakymų. Vincas Bovinas pataisęs patalpindavo į "Laisvės" Proletarų Meno skyrį.

Prisimenu, kaip mes keturi jauni vyrai 1933 m. automobiliu vykome į Brooklyną į Lietuvių Literatūros Draugijos Atstovų suvažiavimą. Tuo metu buvo ir LDS jaunimo konferencija. O sekmadienį kokiam tai darže įvyko "Laisvės" didžiulis piknikas. Kaip buvo įdomu pamatyti taip toli nuo Lietuvos tūkstantinę lietuvių publiką! Skaitydavom spaudoje apie didžiulius "Laisvės" piknikus, apie juose atliekamą turiningą programą. Dabar — štai stovi tą realybę prieš mūsų akis!

Kaip žinome, pažangiečių spauda mažai turėdavo apmokamų komercinių skelbimų. Tad nuo piknikų ir koncertų gautasis pelnas buvo

didelė parama laikraščio leidimui. Tą skaitytojai gerai žinojo ir suprato. O parduo-tas renginiuose maistas ir gėrimai virsdavo į popierį ir rašalą bei redaktoriams ir spaustuvės darbininkams į duoną ir druską.

"Laisvės" piknikai buvo ne tik sukelti laikraščiu materialinės paramos, kartu buvo ir miniatiūrinė dainų šventė. Chorai atvykdavo ne tik iš New Yorko apylinkės, taip pat iš Pensylvanijos ir Naujosios Anglijos. Lyg kad chorų vykdavo kompeticija, vieni už kitus stengėsi ko geriausiai padainuoti. Visi tie Chorai buvo Lietuvių Meno Sąjungos nariai. Jų veikla visuomet atspindėjo "Laisvės" dienraščio puslapiuose.

Po "Laisvės" redaktoriaus Rojaus Mizaros kalbos ir dainų programos, orkestrui grojanti, čia gimės ir augės jaunimas šoko, linkminosi. Man priminė Lietuvoje vykusias gegužines, tik čia su amerikontinai vadina pikniku.

VYTAUTAS MACIUKA

Tavo vardą kartuju

Kur buvau, kur esu,
Po kokių dangumi atsidursiu —
Tavo vardą kartuju.
Giedriomis dienomis,
Audrų valandoje,
Džiaugsme, liūdesy ir nelaimėje
Tavo vardą kartuju.
Kaip gyvenimo priesaiką,
Kaip gėrio šaltinį,
Kaip žodį vienintelį
Nuo sėlinančios nakties,
Nuo negando paslapčių
Mintyse ir virpančiomis lūpomis
Tavo vardą kartuju.
Kada būna sunku,
Kada nuovargis kausto rankas,
Kada nuvilnija pergalės aidas —
Kartuju Tavo vardą,
Brangioji Lietuva.

Salvadoro partizanas su amerikietiškais ir daniškais ginklais.

MONTREAL, QUE., CANADA

Mirus

Jonui Brundzai

Labai apgailestaujame netekę nuoširdaus tautiečio. Ta proga reiškiamo mūsų gilią užuojautą velionio artimiesiems ir A. A. Mikuliams, netekus jiems jų buvusio kaimyno.

B. M. Šalčiūnai
M. M. Laurynaičiai
Ch. A. Juškai
J. A. Kaušylai
J. J. Vilkeliai
L. P. Kisieliai
J. S. Čičinskai
A. E. Morkevičiai
J. V. Knistautai
F. S. Spaičiai

A. Z. Juzulaičiai
J. Braknys
E. Vilkis
J. Norris
N. Venskaitienė
J. Stukas
A. Šuplevičienė
E. Petrauskienė
S. Petronienė
J. E. Urbanavičiai

MONTREAL, QUE., CANADA

Mirus

Jonui Brundzai

Ilgamečiui ir labai nuoširdžiam Lietuvių Literatūros Draugijos nariui, labai apgailestaujame jo netekę ir reiškiamo gilią užuojautą Velionio artimiesiems.

L. L. D. MONTREALO KUOPA

"LAISVĖS" REIKALAI

Žemiau skelbiame aukas gautas nuo 1981 m. vasario 25 d. iki kovo 17 d.:

Sveikina "Laisvės" 70 m. jubiliejų:	
Olga ir Frank Graham, So. Boston, Mass.	\$2,000.00
Per V. Taraškiene, San Leandro, Cal.	
(pavardės tilpo "L", 3/20)	615.00
LDS 35 kp., Los Angeles, Cal., per Frances Sakal ..	500.00
A. ir J. Skirmontai, Brockton, Mass.	138.00
Bill Yakubonis, Waterbury, Conn.	100.00
Antanas Globičius ir Marytė Senkevičienė,	
Wilkes-Barre, Pa.	100.00
Br. Gelgotas, San Diego, Cal.	75.00
Patricia Janiūnienė, Deland, Fla.,	
prisiminimui vyro mirties 23 m. sukakties	70.00
Veronika ir J. Kazlau, Wethersfield, Conn.	70.00
Aldona ir Andy Anderson, Marmora, Ont., Canada,	
per N. Ventienę	70.00
LLD 198 kp., Oakland, Cal., per V. Taraškiene	70.00
LLD Montrealo kp., per P. Kisieliene, Canada	70.00
Anna Quater, New York, N. Y., per N. Ventienę ..	50.00
Konstancija Thomas, Johnson City, N. Y.	25.00
Frank ir Francis Sakal, West Covina, Cal.	20.00
Moterų Klubas, per P. Kisieliene,	
Montreal, Que., Canada	20.00
Liudas ir Petrė Kisieliai, Montreal, Que., Canada ..	20.00
Peter Silk, Maplewood, N. J., per N. Ventienę	10.00

Kitos aukos:	
Geraldine Millar, Rockville, Md., per M. Zeikus ..	\$100.00
F. Imbrose, Thunder Bay, Ont., Canada	50.00
Emily Krupski, Englishtown, N. J., prisiminimui	
mirusio tėvelio Motiejaus Klimo	50.00
Ona Visotskienė, Kensington, Conn.,	
prisiminimui mirusio vyro Vinco	40.00
S. Yurevičiai, Ft. Lauderdale, Fla., per N. Iešmantienę ..	25.00
A. Bel, Brooklyn, N. Y.	20.00
Teresė Simas, Tallahassee, Fla.	15.00
Per E. Repšienę, Dorchester, Mass., vardai tilpo "L" ..	
3/13, Motors Dienos sveikinimo proga	11.00
P. M., Toronto, Ont., Canada, per P. Alksnį	10.00
A. Rainienė, Brooklyn, N. Y.	10.00
Anna C. Shay, per C. K. Urban, Hudson, Mass.	10.00
C. K. Urban, Hudson, Mass.	10.00
Eleanora Sungailienė, Oceanside, N. Y.	10.00
Frank Ramanauskas, Dorchester, Mass.	10.00
Valerija Grigas, Hudson, Mass.	10.00
Mary Grayson, Summit, N. J.	8.00
Charles Danisevich, Middlebury, Conn.	8.00
Eliz. Klimas, Manchester, Conn., prisiminimui vyro ..	
Alex, kuris mirė 1973 m.	5.00
Peter Alknis, Downsville, Ont., Canada	5.00
O. Bagdonas, Richmond Hill, N. Y.	5.00
A. Antanavičius, Stroud, Ont., Canada	5.00
Elzbieta Jusienė, West Boylston, Mass.	5.00
J. Vanagienė, Montreal, Que., Canada,	
per P. Kisieliene	1.00

Sirdingai dėkojame.

ADMINISTRACIJA

Pavenčių cukraus fabrike dirbantis vairuotojas Aleksandras Stankus įdomiai ir naudingai praleidžia laisvalaikį. Dar jaunystėje, motinos paskatintas, pradėjo pinti iš vytelių, o po kurio laiko su savo darbais dalyvauti ir liaudies meno parodose. Seimoje atsirado ir daugiau pynėjų. Tai — žmona Janina, dukterys Regina Zabielenė ir Vida Sekreckienė. Stankų šeima dalyvavo respublikiniame pynėjų seminare Pageluvyje, kur turėjo progos plačiau susipažinti su šio amato paslaptimis.

Gero įvertinimo susilaukė Šiaulių parodų rūmuose surengta Stankų šeimos iš vytelių pynėjų darbo paroda — pinti baldai, pinti papuošalai, drabužių priedai, apyrankės. Darbai graikštūs, pilni išradimo ir fantazijos. Dėmesį patraukia sieniniai pano gėlių motyvais. Nemažai pintinių, dėžučių, šiaudinių skrybėlių.

Stankų šeimos darbų paroda keliauja po respubliką.

Nuotraukoje: Aleksandras Stankus.

A. Dilio nuotr.

"LAISVĖS" BENDROVĖS DIREKTORIŲ

ruošiamos

Ekskursijos į Tarybų Lietuvą

Šiais mūsų laikraščio 70 m. jubiliejiniais metais ruošiami dvi ekskursijas į Tarybų Lietuvą. Pirmoji išvyks birželio 22 d., grįš liepos 8 d. Antroji išvyks rugpjūčio 12 d., grįš rugpjūčio 29 d. Abi grupės Lietuvoje išbus po 10 dienų. Pirmoji vyks per Helsinkį ir Maskvą, grįš taip pat tuo pačiu keliu. Antroji grįš per Leningradą. Kaina iš New Yorko birželio 22 d. grupei \$1,410. Rugpjūčio 12 d. grupei \$1,465. Prašome visų, norinčių vykti, greit užsakyti vietas, prisiunčiant užstatą \$100. Visais reikalais kreipkitės į

"LAISVĖS" ADMINISTRACIJA
102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. 11417

TIESOS KRISLAI

Blogi smerkia visi, bet ne visi su juo kovoja.

Jeigu imiesi kokio darbo, tai į jį įdėk visą savo širdį. Kas pamilo degtinę, tas niekuomet nemylės žmonių. Nieko neveikti tolygu merdėti.

Sunkiausia praeiti pirmam. Iš pramintų pėdų pasidaro vėliau takas, kelias, kuriuo eina visi.

Nesigailėk anksti kėlės, o vedęs — nevisada.

Negalėdamas padėti, nenkenk.

Mokslo šaknys karčios, o vaisiai ne visada saldūs.

Lengviau ieškoti pas kitus blogio, negu pas save.

Kokių saiku siekėsi, tokiu ir tau bus atseikėta. Tik daugumas tikisi didesnio saiko.

Daug kelių tikslą veda, tik ne visi tiesūs.

Verkia duona tinginio valgomą, tik tinginiai į tai nekreipia dėmesio.

Svetimi dūmai akis graužia, bet ir savi nepagaali.

Smurtu tiesa nežgožiama. Juo sunkiau pasiekama laisvė, tuo ji brangesnė.

Melo kojos trumpos, bet rankos ilgos.

Sveikata — brangiausias turtas, tik ne visi tai įvertina.

Visi trokšta laisvės, tik ne visi dėl jos kovoja.

Tikėti gražia ateitimi, tai dar nereiškia, kad ji bus. Jos reikia atkakliai siekti.

Norai ir siekimai ne visada sutampa.

Mylėti reikia tai, kas mylėti verčiausia.

Kumščiu meilė nepasiekiamą.

Meilė — tai širdies giesmė (daina).

Kęstutis Balčiūnas

Briuselis. — Kinijos valdžiai pranešus, kad milijonai žmonių badu miršta dviejose provincijose ir prašant padėti maistu, Europos Ekonominės Tarybos nariai nutarė duoti maisto 16,2 milijonų vertės. Dešimties šalių užsienio reikalų ministrai per Jungtines Tautas Kinijai duos 8,000 tonų grūdų ir 2,000 tonų pieno miltelių.

Belfast. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimore. — Spauda su pasibjaurėjimu praneša, kad buvęs aukštas Baltųjų Rūmų pareigūnas ir buv. prez. Niksono specialus tarnas Lyn Nofziger čia turi namų vadinamam "iššnyne" ir ima \$130 mėnesiui už landynę, kurioje nėra nei šilumos, nei šilto vandens, kur suplyšusi krosnis, ir kuri apleista tarakonais ir žiurkėmis.

Islamabad. — Pakistano policija suėmė apie 30 asmenų, kaltinamų dalyvaujant opozicijos veikloje. Opozicijos šaltinių žiniomis, kaip praneša Reuterio agentūra, vien pastarojo mėnesio laikotarpiu valdžia suėmė apie 1,000 politinių veikėjų, jų tarpe ir buvusio premjero Bhutto žmoną ir dukrą.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

Baltimoras. — Bernadette Devlin McAliskey, civilinių teisių veikėja, besiveikianti po atentato prieš ją, pareiškė, kad ji ateinančių mėnesių įvyksiančiuose rinkimuose i Britų Parlamentą kandidatuosianti ir laisvą Šiaurinės Airijos vietą. Ji sakė ji remianti rinkiminę platformą, kuri pasisako už paramą kaliniams, siekiantiems politinių kalinių statuso, ir už paramą badaujantiems kaliniams.

"LAISVĖS" BENDROVĖS DIREKTORIŲ TARYBOS NARIAI

Sėdi iš kairės į dešinę: Nelė Ventienė, Karolis Benderis, Ieva Mizarienė, Povilas Venta, Nastė Buknienė. Stovi: Artūras Petrika, Sofija Stasiukaitienė, Alekas Mitchell, Adelė Rainienė ir Ana Babarskienė. [Nėra nuotraukos: Juozo Lugausko ir Jurgio Waresono; taipgi Antano Bimbos].

Šių direktorių terminas baigsis su metiniu šėrininkų suvažiavimu, balandžio 26 d.

Nuotr. A. Petrikos

MIAMI, FLA.

Kovo 18 d. L. S. Klubas

salėje buvo atžymėta Moterų diena su menine programa, kurią suruošė L. L. D. 75 kuopa. Tiek daug svečių sulaukti iš Šiaurės ir saulėtą

Floridą žiemą praleisti, ne nesitiekė. Buvo pateikti geri pietūs. Po to sekė ypatingai graži šios dienos programa, kurią vedė Mildred DeVos. Miami Aido choro moterų kvintetas atidarė programą Marytės Nevins vadovybėje. Kvintetas sudainavo keturias dainas M. Nevins ir Helen Chalkienė sudainavo duetą dvi dainas, akompanuojant Marytei akordėonu. Mišrus ir skaitlingas ukrainų choras harmoningai sudainavo keletą dainų. Jam vadovavo Mrs. Juliana Magrell.

Antroją programos dalį pradėjo Mildred DeVos. Ji pasakė jautrią kalbą, pritaikytą šios dienos progai. Po to išskvietė filmininką John Surmag, kuris labai puikiai pademonstravo Lietuvoje susuktus du filmus. Abu filmai muzikališki. Šiais filmais publika labai susižavėjo. Visi programos atlikėjai pasirodė labai gražiai. Klausovai visus labai šiltai sutiko ir palydėjo gausiais aplodismentais.

Šios dienos pietus paruošė Natalie Iešmantienė, jai pagalbė Julė Lazauskienė. Taipgi pagalbėjo Alda Pempienė ir Mary Bružas. Tortus iškepė Julė Lazauskienė, N. Iešmantienė, Magdalen Novicky, Mildred DeVos.

Kuopos rengimo komisijos

vardu tariame ačiū visiems dalyviams, programos atlikėjams ir ukrainų grupei už skaitlingą atsilankymą ir visiems prisidėjusiems surengti šią suėgą.

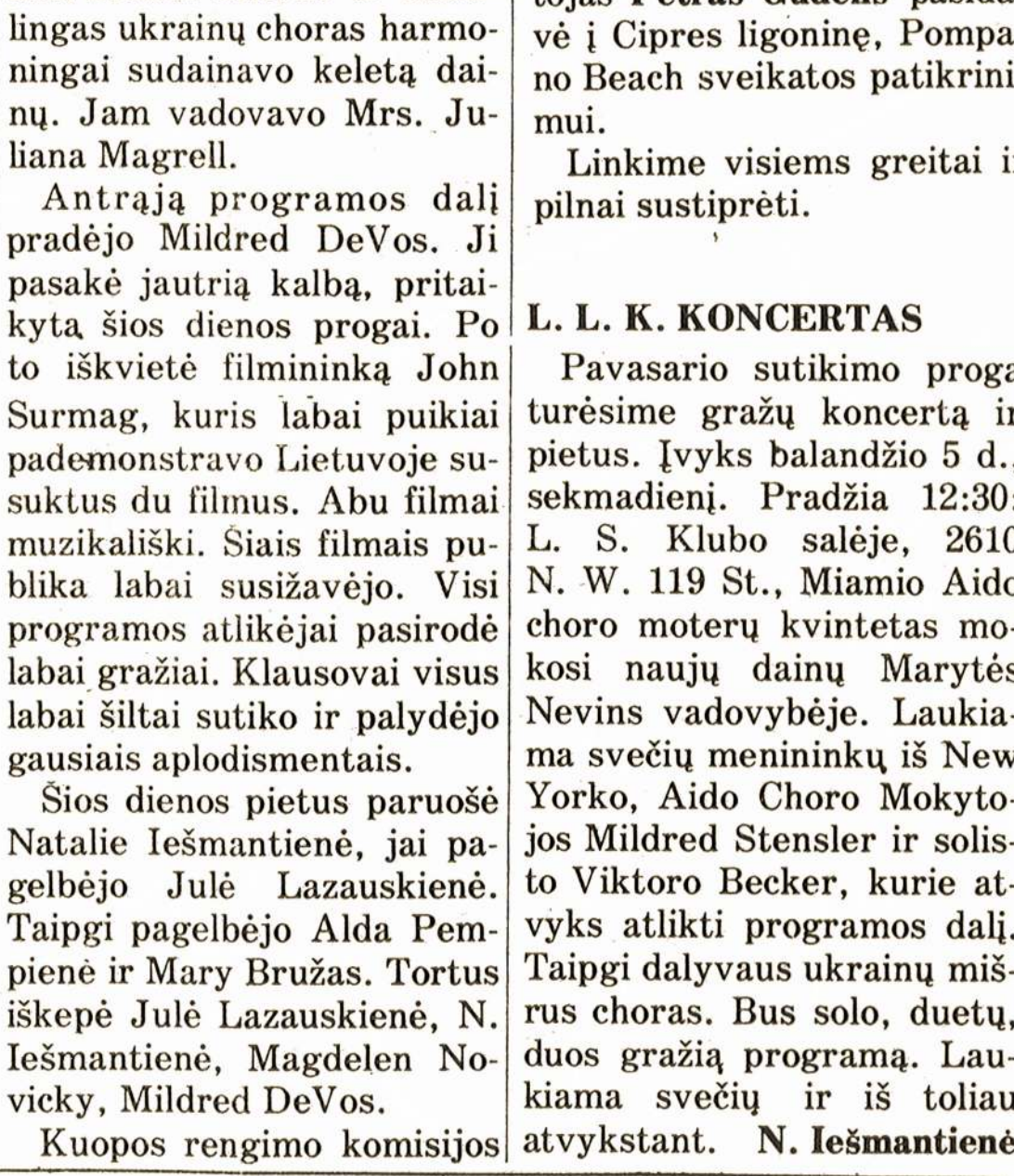
SERGA
Vincas Bovenas buvo pasidavęs į Miami ligoninę ir pergyveno akies operaciją. Operacija buvo sėkminga, ir jau grįžo namo. Taisosi žmogus Mitzi priežiūroje.

Buvusi brooklynietė Sophie Thomson pergyveno lengvą širdies smūgį. Bet jau namuose, sveikata, gerėja.

Ilgametis "Laisvės" skaitytojas Petras Gudelis pasidavė į Cipres ligoninę, Pompano Beach sveikatos patikrinimui.

Linkime visiems greitai ir pilnai susiprėti.

L. L. K. KONCERTAS
Pavasario sutikimo proga turėsime gražų koncertą ir pietus. Įvyks balandžio 5 d., sekmadienį. Pradžią 12:30: L. S. Klubas salėje, 2610 N. W. 119 St., Miami Aido choro moterų kvintetas mokosi naujų dainų Marytės Nevins vadovybėje. Laukiama svečių menininkų iš New Yorko, Aido Choro Mokytojos Mildred Stensler ir solisto Viktoro Becker, kurie atvyks atlikti programos dalį. Taipgi dalyvaus ukrainų mišrus choras. Bus solo, duetų, duos gražią programą. Laukiama svečių ir iš toliau atvykstant. **N. Iešmantienė**

Keturiolika metų Lietuvos TSR Mokslių Akademijos Biochemijos instituto vadovauja respublikos Mokslių Akademijos narė-korespondentė Liuda Rasteikienė. Jos mokslinio darbo sritis — naujų priešvėžinių cheminių preparatų kūrimas. Mokslininkė vadovaujant sukurti preparatai sėkmingai taikomi įvairiose Tarybų šalies klinikose kraujo vėžiui gydyti.

L. Rasteikienė — devynių išradimų autorė, yra paskelbusi apie šimtą mokslinių straipsnių. Be mokslinės ir administracinės veiklos, ji atlieka didelį darbą ruošiant aukštos kvalifikacijos kadrus, išugdę visą būrį jaunų mokslininkų.

Nuotraukoje: Lietuvos TSR Mokslių Akademijos Biochemijos instituto direktorė L. Rasteikienė.

A. Sabaliausko nuotr.

Koncertas ir banketas

"LAISVĖS" 70 M. JUBILIEJAUS PROGA

įvyks Laisvės salėje,

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

sekmadienį, balandžio 26 d.

Koncertas prasidės 2 val. po pietų. Tikimės turėti menininkų iš Tarybų Lietuvos, taipgi ir iš JAV.

Po koncerto bus banketas, puikūs pietūs, paruošti Jono Belecko priežiūroje.

Prašome visų, kurie manote dalyvauti, pranešti "Laisvės" administracijai iš anksto, kad galėtume užsakyti užtenkamai maisto.

Auka \$15.

NEPAMIRŠKIME!

Šie 1981 metai "Laisvės" 70 m. jubiliejiniai.

"Laisvės" dalininkų suvažiavimas įvyks

balandžio 26 d. 10 val. ryto,

Laisvės salėje,
102-02 Liberty Ave.,
Ozone Park, N. Y.

Dar iš Motors Dienos minėjimo

Niujorko Lietuvių Moterų Klubas valdyba ir narės širdingai dėkoja kiekvienam atvykusiam į Motors Dienos minėjimą kovo 8 d. Tai buvo puikus ir linksmas pobūvis.

Norime tarti širdingą padėką visoms moterims, kurios prisidėjo maistu. Jau buvo kovo 6 korespondencijoje pranešta, kas prizažėjo prisidėti (ir visos prisizažėjusios prizažą atliko), bet dar ir per pobuvį prisidėjo ir šios draugės: A. Rainienė, N. Shumbris, Anne Yakstis ir Alta Chusid.

Aukomis prisidėjo sekamos, aukodamos po \$10: E. Kasmočienė ir Margaret Stripeikienė; po \$5 H. Feiferienė, A. Jonikienė, J. Lazauskienė, Mary Adams, Eleanora Sungailienė ir E. Liepienė.

Klubas dėkoja programos dalyviams. Aiel viską taip gražiai mūsų mielos reporterės praėjusiam "Laisvės" numeryje buvo parašyta.

Taigi, kurie tik pagalbėjo mums taip puikiai šią mūsų Motors Dienos šventę pravesti visoms ir visiems, dėkojame iš gilumos širdies.

Klubas Valdyba

BRIEFS

New York Aido Chorus rehearsal Saturday, March 21, went very well and socializing after that was very nice too. Many thanks to Mildred Stensler, Tessie Stockus, Adele Lupseviz and Irena Krivitskas for the delicious food they donated.

Muggers! They're the thousands of New Yorkers whose profession is violent crime. They earn their livings by purse snatching, armed robbery, and stick-ups. And they are chillingly casual about their careers. It's a nationwide situation, not only New York.

Rape has reached crisis proportions; someone is raped in the United States every eight minutes, day and night.

Dr. Dale Alexander of Manchester, England recommends cod liver oil and a glass of milk to get rid of arthritis. They should be taken just before going to bed, as long as that's three of four hours after the evening meal. And, he says, if you retire early, you can take the cod liver oil first thing in the morning — but then wait one or two hours before having breakfast.

Would you like to win a free trip to the German Democratic Republic? To raise much needed funds, USCFCGR is conducting an exciting contest. All those who send them a

contribution of \$75 or more by June 1, this year, will be eligible to win an all expense paid trip to the GDR with the Committee's Friendship Tour in August, 1981. (Air-faire is included.)

All contributions will be gratefully acknowledged. All participants will receive a complimentary copy of a book from their selection of art and literary books from the German Democratic Republic.

Address: U. S. Committee for Friendship With the German Democratic Republic 130 East 16th St., New York, N. Y. 10